

Domoljub

V Ljubljani 13. novembra 1940

Leto 53 · Štev. 46

Balkan in vojna z Grčijo

Vojskovanje v Grčiji traja že 14 dni; vojskovanje med Italijo in Grčijo se je začelo kar s čez noč in vse države na Balkanu je naravno zajelo veliko zanimanje za to, kako se bo položaj naprej razvijal. Kakor Rumunija, je tudi Grčija imela angleška poročila za svoje meje; ko je grška vlada odhila italijanske predloge, se je takoj obrnila na Anglijo po pomoč. Grčija je stopila na stran Anglije in vojna se je sedaj za zimske mesece na suhem prenesla z zahoda na jug.

Z Grčijo je imela najtesnejše dogovore Turčija. Turčija ima tudi skupne meje z Grčijo in so zato s te strani pričakovali, da se bo začel razvijati položaj tako, da bo vzplamtel ves jugovzhod. Toda predsednik turške republike İneni je govoril dne 1. novembra pred turško veliko narodno skupščino in izjavil, da se bo Turčija še naprej držala izven vojne. Grčija se bo torej morala vojskovati z lastnimi sredstvi in računala bo lahko samo na tisto, kar bo dobila od Anglije.

Angleški vojaški krogi pa še zmeraj izjavljajo, da Anglija vojaško še sama nima dovolj sredstev, da bi sebe branila in zato bo okoli Grčije moglo krožiti samo angleško brodovje, na suhem pa se Angleži v Grčiji proti Italijanom ne bodo vojskovali.

Italijanski načrt je sestavljen najbrž tako, da bi Grčija morala kloniti v nekaj tednih in da bi italijanska vojska na to prišla do Aten in do Soluna. Če italijanska vojska pride v grški del Macedonije in v Tracijo, tedaj bi bila zelo blizu Dardanel. Bosporus in slavn Dardanele so od grške Tracije prav za prav oddaljene samo za en streljaj. Zadnje čase pa le kaže, da bo Grčija dala tudi sama srdit odpor, saj se položaj na bojiščih zanjo ne razvija tako neugodno, kakor je bilo pričakovati. Dosegla je celo nekaj prav pomembnih uspehov.

Dardanele pa ne zanimajo več samo vele-sil osi, Italijo in Nemčijo, ampak zlasti tudi Sovjetsko Rusijo. Že več stoletij je carska Rusija hotela doseči to, da bi se vsidrala ob Bosporu in Dardanelah. V zadnji svetovni vojni sta Anglija in Francija v londonskem paktu obljubili carski Rusiji Carigrad in Dardanele. V tedanjem londonskem paktu (aprila 1915) je bila ta obljuba dana Rusiji samo tako na pol. Londonski pakt je potegnili tedaj Italijo v vojno proti Avstriji in Nemčiji in Italija je bila že tedaj tista, ki je bila najbolj proti temu, da bi carska Rusija dobila Dardanele ali pa samo oporišča ob ožinah Marmarskega morja. Carska Rusija se je leta 1917. zrušila, Francija in Anglija pa sta po vojni 1919 takoj poslali svojo komitajo nadzirat Dardanele.

Ko bo Grčija zasedena, se bo gotovo po-

spešilo vojskovanje na bližnjem vzhodu, to je v Egiptu in pa najbrž še v Palestini tja proti Perziji in Iraku. Italijanska vojska se bo ustavila prav blizu Dardanel in ta važni dogodek seveda najbolj zanima Sovjetsko Rusijo. In to vprašanje mora biti že zelo do-zorelo. Kajti ravno te dni je bila objavljena novica, da je predsednik sovjetske vlade in zunanji minister komisar Molotov odpotoval v nedeljo v Berlin, kamor bo prišel v torek, dne 12. novembra. Listi so tudi že objavili novico, da bo na razgovore v Berlin prišel tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Preveč bi bilo tvegano napovedovati, kaj se bo vse dogovarjalo v Berlinu. Sluti se lahko samo naslednje:

Bitolj bombardiran

Tuja letala so trikrat metala bombe na mesto Bitolj v Južni Srbiji ter streljala ljudi iz strofne

Dne 5. novembra t. l. popoldne ob tri-četrti na dve pa do treh so neka tuja letala trikrat priletela nad mirno in nič hudega slutete mesto Bitolj v Južni Srbiji ter ga bombardirala. Zmetala so na Bitolj 21 bomb, od katerih jih je eksplodiralo 19 ter ubilo 9 ljudi, 21 pa ranilo. Škoda, ki so jo bombe povzročile s svojim razdejanjem, je ogromna.

Malopred tri četrti na dve so se nad mestom v višini okrog 1500 m nensadoma pojavili trije bombniki. Ljudje so kmalu opazili, da letala niso domača, zato so jih hiteli tramoma opazovat. Nihče pač ni slutil, da bodo letala kmalu začela spuščati bombe. Na mirno mesto so kar nenadoma začele padati iz tujih letal bombe. Ljudje so bili strašno presenečeni in zbegani. V mestu je začelo grmeti in strašno pokati. Prebivalstvo se je po prvih trenutkih zbeganiosti kmalu opomoglo in pričelo bežati v zaklonišča. Piloti tujih letal so se spustili tudi niže k zemlji in od tam začeli streljati na ljudi iz strojne. Letala so iskala nad mestom važnejša poslopja, kamor so spuščala bombe. Povsod, kamor so padle, so bombe naredile veliko razdejanje. Nekako ob treh so se spet pojavili trije bombniki. Ti so naredili še več škode. Povsod, kamor so bombe padale, so podirale poslopja ali pa izkopalje, če so padle na prosto,

V Berlinu bodo zbrani odločilni državni-ki treh velikih svetovnih sil in skupin. Ti državniki po razsežnosti svojih območij ne bodo reševali podrobnih malenkostnih zadev. Najbolj verjetno je, da se bo v načelu zari-sala osnova novega evropskega reda. V tem okviru bo našlo svoje rešitev med drugim tu-di vprašanje Dardanel. Tako bo v celem ev-ropskem okviru vprašanje Dardanel zmanj-šano na svojo pravo mero, to se pravi, da se nikjer ne bo razplamteval požar bolj kot pa je potrebno. Grčija je s svojim posegom v vojno sprožila razvoj na Balkanu, s tem na-četa vprašanja pa se bodo uredila mirno, ker morejo vse drobne zadeve na Balkanu slu-žiti višjim evropskim načrtom. Preprosto vre-to bi se lahko reklo, da je zelo verjetno, da se požar, ki je zajel Grčijo, ne bo smel in mogel razlesti nikamor drugam. In to danes najbolj označuje položaj na Balkanu.

velikanske jame. Drugemu napadu je sledil še tretji in zadnji bombni napad. Tudi pri tem napadu je našlo smrt nekaj ljudi, več jih je pa bilo ranjenih. Skupno število ubitih je 9, ranjenih pa 21. Žrtve so večinoma de-lavci in otroci.

Protest naše države

Bombni napad tujih letal na mesto Bi-tolj je naletel po celi državi na velikansko ogorčenje. Povsod so bili ljudje silno raz-burjeni, ko so zvedeli za ta napad. Pomirili so se pa, ko je vlada izdala uradno poročilo o dogodku. V tem poročilu pravi med dru-gim, da bodo storjeni najstrožji ukrepi, da se prepreči vsaka kršitev nevtralnosti.

Takoj po bombardiranju je naša vlada protestirala v Italiji, Grčiji in Angliji. Raz-ložila je ta primer bombardiranja kot krši-tev jugoslovanskega ozemlja od strani oboro-ženih sil ene vojskujočih se držav, katere vo-jaki so zaposleni na grško albanski meji. Opozorila je vojskujoče so države na posledice, ki bi jih ponovitev takšnih noliubih do-godkov mogla imeti. Izrazila je upanje, da bodo od strani držav izdani potrebni ukrepi, da se takšni dogodki ne bodo več ponovili. Pridržala si je pravico, da po končani pre-iskavi stavi zahteve za pravično povrnitev škode.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.)

Vljudno prosimo vse poverjenike »Domoljub« in drugih naših listov, da nam nemudoma pošljejo vse sezname naročnikov »Slov. koledarja«. Prav tako naj nam tudi nakažejo istočasno denar zanj!

Po bojiščih

Tako na vojaškem, kakor na političnem polju je bil gostitelj tedni bogat na dogodkih, ki medboje svoje scene dajeta v bodočnost. Na bojiščih so se pričela novo poglavlje v pomorski vojni, v politiki pa je dala pomorna revolucija ameriškega predsednika Roosevelta združenim državam severne Amerike jasno in določeno tuzanepolitično smer.

Za anglosko-nemško fronto je značilno, da je letalski dvo boj sicer trajal ves teden, nikoli pa brez prekinitve naprej, toda stopil je v ozadje sprito hude močvirne nemške ofenzive proti angleški pomorski trgovinski plovi. Sani angleški ministrski predsednik Churchill je v svojem poudarjenem pregledu položaja dejal, da Angliji pomorska vojna dela več skrbi, kakor letalski napadi, ki se kolikor tedno uravnovešeni z deklariranim angleškim letinstvom, med tem ko Anglija novih sredstev za obrambo svoje ogrožene pomorske ploviše ne nima.

Za anglosko-italijansko fronto so bili v preteklem tednu značilni letalski napadi na obojestranske vojaške postojanje na suhem, kar bi stajalo kot dokaz, da je že italija česa napovedala italijanska ofenziva proti Egiptu pred duri. Na tem prostoru pomorskih dejavij ni bilo. Omeniti pa je treba, da so bile v postojnem tednu prvič ujetne barabe na mestu v južni Italiji.

Na grško-italijansko fronto so trajale barbe ves teden. Pogovorni sestanek italijanske ofenzive se razvija proti jugu, kjer so Italijani prišli do 32 km globoko v grške ozemlje. Grki pa so se morali umakniti nazaj čez reko Kalamas do Metaksove utrdene črte.

Italijanski pušnik proti vzhodu v smeri proti Soluni pa ni bil tako izrazit in so na tem bojišču Grki obdržali svoje postojanje, ki jih imajo ostran meje v Albaniji nad albanskim mestom Korin (Korina). Zelo hudo pa je italijansko bombardiranje grških mest, med katerimi sta Lerina (Florina) in Solun najbolj trpeli. Angleška pomoč je prišla do izraza v prihodu nekaterih letalskih oddelkov, predvsem pa v zasledbi važnih otokov: Kreta, Kithira, Antikithira, ki letijo južno od grške peloponeške celine in zapirajo vhod

v Egejsko morje, ter Chios in Lesbos, ki letita ob turški obali in hranita vhod v Dardaneli. Točni je treba, da misli Anglija pri pomoči, ki jo daje Grčiji predvsem tudi na lastno obrambo svojih postojank v egejskem letu.

Na kitajsko-japonskem bojišču je bilo opaziti precejšen umik Japoncev v srednjem ozadju, kjer so Kitajci zasledili Nanking in oblegajo pristanišče Kiang. Japonci so se začeli pripravljati za potrebe, ki usajo nastati na Tihem morju in so s Kitajsko položili nekaj letalskih sil. To je dalo pogon kitajski odzivi.

Hitler je spet govoril

Kakor prejšnja leta so se 8. novembra v Münchnu zbrali narodnosocialistični borci, ter z največjo pomonostjo poslušali besede, s katerimi je nemški voditelj Adolf Hitler ponudil pomen te obletnice. Voditelj rajha je ves čas govoril kot tovariš tovarišem, kakor da si v razgovoru z njimi počitke še enkrat v spomin vse dolgo in težavno pot, ki jo je stranka prehodila v težkem boju.

Na kratko se je vodja rajha bavil tudi z bojem, ki ga danes vodi nemški narod za svoje pravice do življenja. To so svobodni trdnosti, ko nemški kancler z najstarejšimi in zavplivnejšimi tovariši razvija silo neladno Nemčije, ki je padla v revščino in trpljenje. Nemčijo, katere čast se teptah, Nemčijo, ki je bila zaradi tujega razdora ne srečna in obupana.

Hitler je nato govoril o srditih bojih in velikih žrtvah, ki jih je zahtevala narodno-

socialistična revolucija. Z izbranimi in jednatimi besedami in čisto z izrazno je voditelj rajha prikazal boj proti judovstvu, ki je nastopilo proti narodnosocialističnemu gibanju in proti novi Nemčiji sploh, o judovstvu, ki je danes že za vedno čase izgubilo igro v Nemčiji. Kancler Hitler je nato razvijal pred svojo staro gardo silo silnih in velikih dogodkov današnje dobe. Neprestano so ga navzoči z vilarnimi in navdušenimi vzkli prekinjali, dostikrat kar skorej pri vsaki besedi. Voditelj rajha je na podlagi dejstev pokazal, kako so propadla in kako še vedno propadajo vsa prerokovanja, vse domneve in vsi sovraški računi. V vrnešenih besedah je prikazal smisel tega boja — boja za svobodo in čast Nemčije, boja za njeno bodočnost in za njeno pravico do življenja. Vsa dvorana se je tresla od gromkega navdušenja, ko je kancler Hitler omenjal velike uspehe, ki jih je nemška vojska v zadnjih 12 mesecih dosegla na bojiščih in s tem zapirala v zgodovino nemškega naroda letošnje leto kot najnamenitejše leto nemške vojske sil.

Napadi na Nemčijo

Angleži uradno poročajo, da so v 14 mesecih angleška letala bombardirala 261 mest v Nemčiji in 236 mest v zasedenem ozemlju ter 17 mest v Italiji. Berlin je bil napaden v tem času 26 krat, največkrat pa je bil obiskal Hamen, kjer je največje železniško križišče v Evropi. Napaden je bil 80 krat. Na vojaške objekte, na luke, hidroeletnice itd. je bilo 18 napadov v Nemčiji in 53 v zasedenem ozemlju. Petrolejske rafinerije so bile bombardirane na 37 mestih v Nemčiji in 22 na zasedenem ozemlju, oporišča na morskala in druga letališča na 84 mestih v Nemčiji in 115 v zasedenem ozemlju. Železniška križišča in železniška skladišča ter drugi objekti na 87 mestih v Nemčiji in 15 v zasedenem ozemlju, tovarne na 50 mestih v Nemčiji, kjer pride v glavni vpostev mesto Hamburg, kjer so izvedli Angleži 53 napadov. Na Bremen je bilo izvedenih 42 napadov, na luko Boulogne, Calais, Flushing in Ostende, je bilo izvedenih 40 do 50 napadov. — Skupno je bilo napadov na luke, dake in hidroeletnice 343, na petrolejske rafinerije in skladišča pa 277. Geiseckirchen je doživel 30 napadov. Napadov na skladišča, železniške postaje itd. je bilo 475, na tovarne 218 in na letališča oporišča 643. Po tem številu so lahko razvidni, kaj je morala Nemčija do današnjega dne pretrpeti, ko je pričela Anglija z letalsko ofenzivo na nemško ozemlje.

Stoda, ki so jo povzročila tuja letala v Bitolju, znaša okrog tri milijone dinarjev.

Nekaj dogodkov iz časa bombardiranja Bitolje

Tedaj pa prvega napada je v hotel „Jevtič“ prišel kakor brez uma mlad človek z izbojenimi odmi. Pravi je čisto vodo. S trepetnim glasom je povedal, da se je karaj rešil. Niti, komaj sta oči dvela. Ta moč staneje bila železniška postaja, kjer je bilo bombardiranje najhujše. Ko jih 30 metrov od kraja, kjer je stal, so padli tri bombi. K sreči pa niti ena ni takrat eksplodirala.

Letala so po prvem napadu se izročila nad mestom, ko je skupica častnikov — skorej kar tja v en dan — sedla v avto in se tri odpeljala na železniško postajo. Mest polje smo srečali železničarja, ki se je tresel ko sila na vodi. Bil je mlad ko nit. Kakih 100 metrov od njega je eksplodirala bomba. Toda imel je srečo, ker je ostal živ. Pravi nam je, naj ga pustimo v avto. Prijel se je za avto, ko je že nastal: „Oj! Gleda jih spet!“

Na čem so se naš mestom moza prikazali teži bombnik. Drugi napad pa je bil mnogo hujši. Na poti je nastala prava jarmika. Kakor brez glave so vsi drli in hiteli. Upravičito polje in vseh tih pa so morali ostati. Tudi pa smo našli vsem, pa smo se spet vrnili na postjo. Postaja uradnica je pograbila na našo voljo gospod in brez uma jarmika: „Pomagajte mi!“

Vsi smo spet hiteli vanj. Toda to nam ni bil nič postojna, ko bi bila bomba padla

na postjo. K sreči pa je padla kakih 50 metrov stran. Edaj so sovražni bombniki odleteli. Bilni hoteli „Jevtič“ sta v mali ulici letala 2 metra, prvi napad: majhen deček in možak. Bilni železniške postaje je padel kmet, ki je ravno šel na senenaj. Bomba je padla nekaj korakov od njega in sramota je padel, kakor bi ga bil pokosil.

Ženske so kakor brez uma tekale po ulici, od vseh do vseh, iskale svoje otroke, spredevali, pomilo in hitelo naprej. Ena izmed njih je našla svojega sinčka, ki se je s svojim tovarišem mirno igral v veči odprti hiši. Mati je planila k otroku, ga vrela v naročje, ga poljubovala, kakor bi bil še v življenju. Deček je mirno spraševal mater: „Mama, kaj pa ti je, da tako jokaš?“

Mati pa ni odgovorila, marveč ga je vrela v naročje in z njim odhitela domov. Po vsaj ulici je na ves glas oznanjala svojo srečo: „Ga najdemo! Ga najdemo! Zlaten Trajček!“ (Po uradni srčne matere se pozna, da je mati govorila v domačem makedonskem narodu ter hitela povedati: „Naša sem ga! Zlaten Trajček!“) Toda zlati Trajček niti ni našel materine srede, ker bi se bil sam našel in naprej igral.

Ljudje, ki so pobegnili iz Bitolje, so se bili, kar bi se prišlo naš nesrečno mesto. Toda drugi dan so se pa vrtni vrnili. Mnogo stanovalci je ostalo kar odprtih, okna in vrata so bila na stečaj odprta. Pa se ljudje kar ni mogli niti v oni hiši, da bi bil vanjo prišel kak tat krast. Vsi, ki so se vrnili, so našli vse tako kakor so pustili.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za prvega rektorja visoke bogoslovne šole v Mariboru je imenovan g. dr. Josip Hohnjec. Iskreno čestitamo!

o Deset let še župnikuje župljanom stolne župnije v Mariboru stolni kanonik magr. Mihael Umek. Na mnoga leta!

o Novi divizionar g. Ljubomir Stelanevič je 5. novembra prevzel svoje posle v Ljubljani. Naj mu bo sreča v obrambi naše države milat!

o Ostavke je podal minister za vojsko in mornarico armadni general Milan Nedič. Za novega ministra vojske in mornarice je postavljen armadni general v rezervi Peter Pešič.

DOMAČE NOVICE

d Naša ministra v Skoplju. Ministra dr. Korošec in dr. Krek sta obiskala kraje Južne Srbije, kjer sta si v Stobcu ogledala starinske izkopanine. Nato sta se vrnila v Skoplje, kjer sta v nedeljo zjutraj obiskala skopljanski muzej ter tamkajšnjo filozofsko fakulteto. Več časa sta se pogovarjala z dekanom, profesorjem in dijaki. Nato sta obiskala še Dijaški dom ter Kursumli-han, kjer sta si ogledala bogate srednjeveške zbirke.

d Pomagajte našim akademikem! Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani je te dni razposlala prošnje vsemu katoliškemu izobraženstvu, v katerih se obrača na vse, da ji pošljejo podpore (v denarju, obleki, obutvi), ki jih bo uporabila za podporanje revnih akademikov. Ta prošnja je v današnjih težkih in negotovih časih tem bolj nujna ker je mladina, ki strada in prezeba, pomoči še bolj potrebna, kot kdaj koli prej. Obračamo se na dobra srca, ki čutijo z mladino in imajo razumevanje za njene potrebe in težave, da nam priskočijo na pomoč. Naš nebeški Dobrotnik Vas bo obilno poplačal za vse, mladina pa Vam bo hvaležna. — Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani.

d Uredbe o prodaji blaga je predpisala pristojna oblast. Uredba določa, da trgovci kupcem ne smejo prodati več blaga kakor so ga povprečno rabili za svoje potrebe pred septembrom 1939. Pri tem pa uredba upošteva spremembo v številu družinskih članov in povprečne potrebe. Uredba se nanaša tudi na veliko prodajo. Za prestopke so določene zelo stroge kazni, tako v veliki prodaji zapor do 6 mesecev in do 60.000 din denarne kazni, v mali prodaji pa zapor do 3 mesecev in denarne kazni do 25.000 din.

d Kadar potujete v Ljubljano, oglasite se pri stari firmi F. Čuden, nasproti frančiškanske cerkve, kjer dobite dobre budilke, stenske ure, lepo zlatnino, žepne in zapestne ure.

d Zadoščenje. Kakor sta poročala »Jutro« in »Večernik«, je bil 14. oktobra tukajšnji župan g. Davorin Onič obsojen zaradi brezvestne špekulacije, češ, da je prodajal moko št. 0 po 8,50 din za kg. Obsojen je bil

zares, ne da bi bil zaslišan, in je na njegovo pritožbo okrajno sodišče v Novem mestu to obsodbo razveljavilo. Danes je bila ponovna razprava na istem sodišču, kjer je dobil zadoščenje. Stevilne priče so izpovedale, da po tej ceni moke ne prodaja, temveč po 5,50 in 5,75 din. Zaslišan je bil tudi strokovnjak, ki je izpovedal, da bi mogel g. Onič prodajati moko po 6,20 din za kg. Med razpravo se je tudi pokazalo, da je g. Onič v korist občanov del moke prevzel in jo prodajal v izgubo, samo da je koristil revnejšim slojem. Zaradi tega je Oniča sodišče popolnoma oprostilo. Sodil je sodnik okrajnega sodišča Miškot, branil pa je obtoženca dr. Lavrič.

d Odprli so dijaško kuhinjo na učiteljski šoli v Ljubljani.

d Občinske urade za preskrbo prebivalstva dobe za enkrat občine Ljubljana, Kranj, Maribor, Trbovlje, Celje, Škofja Loka in Jesenice.

d Proslava 1300 letnice posvečenja stolne cerkve v Splitu bo 19. novembra.

d Zadeva s sokolskim domom v Čakovcu. Mestni zastop v Čakovcu je obravnaval vprašanje zemljišča, ki ga je svoje časa čakovska mestna občina darovala Sokolu kraljevine Ju-

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

goslavije. Zdaj je mestni svet v Čakovcu sklenil, da je to zemljišče na podlagi uredbe banke oblasti treba vrniti mestni občini. Obenem je bilo sklenjeno, da se Sokolski dom prepiše v last in posest mestne občine tako, da se sokolskemu društvu na njegovo zahtevo povrnejo vse investicije, ki jih je sokolsko društvo v Čakovcu plačalo iz svojih sredstev.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Ne pomagajo ne prošnje ne zabavljanje. V »Gostilniškem vestniku« beremo: V nekem kraju v Sloveniji, ki šteje 228 prebivalcev in ima že 7 gostiln, je bilo dano dovoljenje za novo gostilno in bo dosegel kraj rekord, ker bo že na 28 prebivalcev prišla 1 gostilna. Nato navede list še drug primer: V vasi, kjer je 7 hiš, od katerih sta 2 v lasti posestnikov, ostalih 5 pa je kočarjev, je bilo

izdano dovoljenje za gostilniško podružnico. Te številke kažejo kako so menda v nekaterih krajih v Sloveniji potrebne nove gostilne.

d 900 vagonov tobaka je letos pridelala Jugoslavija. Cene pridelka so 30–50 odstotkov višje od lanskih.

d Železniška direkcija v Ljubljani objavlja: Od 1. novembra t. l. dalje prevaža vlak št. 8362 na progi Grosuplje—Ljubljana-Rakovnik tudi potnike. Vlak št. 9362 odhaja iz Grosupljega ob 18.14; iz Šmarja Sapa ob 18.24; iz Skofljice ob 18.36; iz Lavrice ob 18.42; in prihaja v Ljubljano-Rakovnik ob 18.53.

V Slovenski Bistrici

Mariborska cesta 40 (v Juhartovi hiši)
je začela izvrševati

zobno prakso

ALBINA FORSTER, dentist-tehnik

Kaj bo leto osorej, nam čisto jasno in določno pove v svojem uvodnem članku naša »Družinska Pratika« za leto 1941, ki se že dobiva za ceno din 6.— po vseh knjigarnah in vseh boljših trgovinah. Poleg tega prinaša Pratika še celo vrsto aktualnih in zanimivih člankov in ertic. Krasna zbirka slik v bakrotisku je pa že sama vredna malega izdatka. Zahtevajte povsod Pratiko s podobo svetle Družine!

d 350 ton ferosilicija za Sovjetsko Rusijo bodo naložili zdaj na vagone v Splitu. Ferosilicij proizvajajo v tovarni »La Dalmatien-nec« v Dugem Ratu, in sicer iz domačega kremenca in z domačim premogom. Nakladajo ga že zdaj in ga bodo v Rusijo zaenkrat poslali, kakor rečeno, 350 ton ali 35 vagonov. Slodile pa bodo pozneje še druge pošiljke ferosilicija v Sovjetsko Rusijo. Po železnici ga bodo iz Splita prevažali preko Zagreba in Belgrada do ustja Donave, tam ga bodo najbrž preložili na ladje. V tej zvezi velja poudariti, da je to prva pošiljka naših industrijskih proizvodov v Sovjetsko Rusijo.

d Nad 300 kg veska so pobrali nabiralci z grobov pri Sv. Križu v korist Vsesvetske akcije v prid ljubljanskim mestnim revežem.

d Učni načrt za nemške gimnazije. Zagrebške uradne »Narodne novine« so prinesle odredbo bana banovine Hrvatske, ki odobrava učni načrt in učni red za nemški jezik v zasedbni nemški gimnaziji. Sam učni načrt je sestavljen in v uradnem listu objavljen v nemškem jeziku. Učni načrt določa v prvem gimnazijskem razredu pet ur pouka v nemškem jeziku na teden, za druge štiri razrede pa le po štiri ure na teden. Hrvatski jezik bodo v tej šoli poučevali v vsakem razredu po štiri ure na teden.

d Cesto so zaprli. Na predlog gradbenega vodstva za ureditev ceste okoli Brda in na osnovi čl. 7. obč. c. reda je okrajno načelstvo v Kranju odredilo zaporo banovinske ceste št. 2-112 na odseku Kranj—Kokrica za ves promet. Promet naj se usmeri po banovinski cesti št. 2-113 Naklo—Kokrica—Predolje—Britof. Gradbeno vodstvo je označilo zaporo z mednarodnim znakom.

d Kaj pa državni uslužbenci in upokojenci? Najvažnejša točka zadnje seje mestnega sveta je bila ureditev plač in mezd uslužbencem pri vseh mestnih podjetjih in predstojništvu policije. Mestni svet je sklenil, da se družinske doklade zvišajo za ženo in otro-

VINO pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

Po bojiščih

Tako na vojaškem, kakor na političnem polju je bil pretekli teden bogat na dogodkih, ki mečejo svoje sence daleč v bodočnost. Na bojiščih se je pričelo novo poglavje v pomorski vojni, v politiki pa je dala ponovna zvoilitvev ameriškega predsednika Roosevelta Združenim državam severne Amerike jasno in določeno zunanjepolitno smer.

Za angleško-nemško fronto je značilno, da je letalski dvoboj sicer trajal ves teden takorekoč brez prestanka naprej, toda stopil je v ozadje sprlo hude zaostritve nemške ofenzive proti angleški pomorski trgovinski plovbi. Sam angleški ministrski predsednik Churchill je v svojem ponedeljkovem pregledu položaja dejal, da Anglija pomorska vojna dela več skrbi, kakor letalski napadi, ki so kolikor tliko uravnovešeni z delovanjem angleškega letalstva, med tem ko Anglija novih sredstev za obrambo svoje ogrožene pomorske plovbe še nima.

Za angleško-italijansko fronto so bili v preteklem tednu značilni letalski napadi na obojestranske vojaške postojanke na suhem, kar bi služilo kot dokaz, da je že dalje časa napovedana italijanska ofenziva proti Egiptu pred durmi. Na tem prostoru pomorskih dejanj ni bilo. Omeniti pa je treba, da so bile v preteklem tednu prvič vržene bombe na mesta v južni Italiji.

Na grško-italijansko fronti so trajale borbe ves teden. Poglavitni sunek italijanske ofenzive se razvija proti jugu, kjer so Italijani prišli že 32 km globoko v grško ozemlje. Grki pa so se morali umakniti nazaj čez reko Kalamas do Metaksove utrjene črte.

Skoda, ki so jo povzročila tuja letala v Bitolju, znaša okrog tri milijone dinarjev.

Nekaj dogodkov iz časa bombardiranja Bitolja

Takoj po prvem napadu je v hotel »Jevtič« pritekel kakor brez uma bled človek z izbuljenimi očmi. Prosil je časo vode. S tresočim glasom je povedal, da se je komaj rešil: »Uh, komaj sem ostal živ!« Ta mož stanuje blizu železniške postaje, kjer je bilo bombardiranje najhujše. Kakih 50 metrov od kraja, kjer je stal, so padle tri bombe. K sreči pa niti ena ni takrat eksplodirala.

Letala so po prvem napadu še krožila nad mestom, ko je skupina častnikov — skoraj kar tja v en dan — sedla v avto in se brž odpeljala na železniško postajo. Med potjo smo srečali železničarja, ki se je tresel ko šiba na vodi. Bil je bled ko zid. Kakih 100 metrov od njega je eksplodirala bomba. Toda imel je srečo, ker je ostal živ. Prosil nas je, naj ga pustimo v avto. Prijel se je za avto, ko je že zastokal: »Jo! Glejte jih spet!«

In res so se nad mestom znova prikazali težki bombniki. Drugi napad pa je bil mnogo hujši. Na pošti je nastala prava panika. Kakor brez glave so vsi drli iz hiše. Upravnik pošte in uradniki pa so morali ostati. Tudi jaz sem pohitel ven, pa sem se spet vrnil na pošto. Poštna uradnica je pograbila za roko nekega gospoda in brez uma jokala: »Pomagajte mi!«

Vsi smo spet hiteli ven. Tode to nam ne bi nič pomagalo, ko bi bila bomba padla

Italijanski prilisk proti vzhodu v smeri proti Solunu pa ni bil tako izrazit in so na tem bojišču Grki obdržali svoje postojanke, ki jih imajo onstran meje v Albaniji nad albanskim mestom Korča (Korica). Zelo hudo pa je italijansko bombardiranje grških mest, med katerimi sta Lerina (Florina) in Solun najbolj trpeli. Angleška pomoč je prišla do izraza v prihodu nekaterih letalskih oddelkov, predvsem pa v zasedbi važnih otokov: Kreta, Kithera, Antikithera, ki ležijo južno od grške peloponeške celine in zapirajo vhod

Hitler je spet govoril

Kakor prejšnja leta so se 8. novembra v Münchenu zbrali narodnosocialistični borci, ter z največjo pozornostjo poslušali besede, s katerimi je nemški voditelj Adolf Hitler poudaril pomen te obletnice. Voditelj rajha je ves čas govoril kot tovariš tovarišem, kakor da si v razgovoru z njimi pokliče še enkrat v spomin vso dolgo in težavno pot, ki jo je stranka prehodila v težkem boju.

Na kratko se je vodja rajha bavil tudi z bojem, ki ga danes vodi nemški narod za svoje pravice do življenja. To so svečani trenutki, ko nemški kancler z najstarejšimi in najvplivnejšimi tovariši razvija sliko nekdanje Nemčije, ki je padla v revščino in trpljenje, Nemčijo, katere čast so teptali, Nemčijo, ki je bila zaradi notranjega razdora nesrečna in obupana.

Hitler je nato govoril o srditih bojih in velikih žrtvah, ki jih je zahtevala narodno-

v Egejsko morje, ter Chiosa in Lesbosa, ki ležita ob turški obali in branita vhod v Dardanele. Dodati je treba, da misli Anglija pri pomoči, ki jo daje Grčiji predvsem tudi na lastno obrambo svojih postojank v egiptiskem kotu.

Na kitajsko-japonskem bojišču je bilo opaziti precejšen umik Japoncev v srednjem odseku, kjer so Kitajci zasedli Nanking in oblegajo pristanišče Kiang. Japonci so se začeli pripravljati za potrebe, ki znajo nastati na Tihem morju in so s Kitajske potegnili nekaj letalskih sil. To je dalo pogon kitajski ofenzivi.

socialistična revolucija. Z izbranimi in jednatimi besedami in često z ironijo je voditelj rajha prikazal boj proti judovstvu, ki je nastopilo proti narodnosocialističnemu gibanju in proti novi Nemčiji sploh, o judovstvu, ki je danes že za večne čase izgubilo igro v Nemčiji. Kancler Hitler je nato razvijal pred svojo staro gardo sliko silnih in veličastnih dogodkov današnje dobe. Neprestano so ga navzoči z viharimi in navdušenimi vzkliki prekinjali, dostikrat kar skoraj pri vsaki besedi. Voditelj rajha je na podlagi dejstev pokazal, kako so propadla in kako še vedno propadajo vsa prerokovanja, vse domneve in vsi sovražnikovi računi. V vznešenih besedah je prikazal smisel tega boja — boja za svobodo in čast Nemčije, boja za njeno bodočnost in za njeno pravico do življenja. Vsa dyorana se je treala od gromkega navdušenja, ko je kancler Hitler omenjal velike uspehe, ki jih je nemška vojska v zadnjih 12 mesecih dosegla na bojiščih in s tem zapisala v zgodovino nemškega naroda letošnje leto kot najznamenitejše leto nemške vojaške sile.

Napadi na Nemčijo

Angleži uradno poročajo, da so v 14 mesecih angleška letala bombardirala 261 mest v Nemčiji in 235 mest v zasedenem ozemlju ter 17 mest v Italiji. Berlin je bil napaden v tem času 26 krat, največkrat pa je bil obiskan Hamm, kjer je najvažnejše železniško križišče v Evropi. Napaden je bil 80 krat. Na vojaške objekte, na luke, ladjedelnice itd. je bilo 13 napadov v Nemčiji in 63 v zasedenem ozemlju. Petrolejske rafinerije so bile bombardirane na 37 mestih v Nemčiji in 22 na zasedenem ozemlju, oporišča za morsk letala in druga letališča na 84 mestih v Nemčiji in 115 v zasedenem ozemlju. Železniška križišča in železniška skladišča ter drugi objekti na 87 mestih v Nemčiji in 15 v zasedenem ozemlju, tovarne na 50 mestih v Nemčiji, kjer pride v glavnem v poštev mesto Hamburg, kjer so izvedli Angleži 53 napadov. Na Bremen je bilo izvršenih 42 napadov, na luke Boulogne, Calais, Flushing in Ostende, je bilo izvedenih 40 do 50 napadov. — Skupno je bilo napadov na luke, doke in ladjedelnice 545, na petrolejske rafinerije in skladišča pa 277. Gelsenkirchen je doživel 30 napadov. Napadov na skladišča, železniške postaje itd. je bilo 475, na tovarne 218 in na letalska oporišča 641. Po teh številkah se lahko razvidi, kaj je morala Nemčija do današnjega dne pretrpeti, ko je prišla Anglija z letalsko ofenzivo na nemško ozemlje.

na pošto. K sreči pa je padla kakih 50 metrov stran. Zdaj so sovražni bombniki odleteli. Blizu hotela »Jevtič« sta v mali ulici ležala 2 mrlja, žrtvi napada: majhen dečko in možak. Blizu železniške postaje je padel kmet, ki je ravno šel na semenje. Bomba je padla nekaj korakov od njega in siromak je padel, kakor bi ga bil pokosil.

Zenske so kakor brez uma tekale po ulicah, od veže do veže, iskale svoje otroke, spraševale, prosile in hitele naprej. Ena izmed njih je našla svojega sinčka, ki se je s svojim tovarišem mirno igral v veži odprte hiše. Mati je planila k otroku, ga vzela v naročje, ga poljubovala, kakor bi bil še v zibelki. Dečko je začuden spraševal mater: »Mama, kaj pa ti je, da tako jokaš?«

Mati pa ni odgovorila, marveč ga je vzela v naročje in z njim odhitela domov. Po vsej ulici je na ves glas oznanjala svojo srečo: »Ga najdov! Ga najdov! Zlaten Trajče!« (Po narečju srečne matere se pozna, da je mati govorila v domačem makedonskem narečju ter hotela povedati: »Našla sem ga! Zlatega Trajčaka!«) Toda zlati Trajče niti ni razumel materine sreče, ker bi se bil sam rajši še naprej igral.

Ljudje, ki so pobegnili iz Bitolja, so se bali, kaj bo še prišlo nad nesrečno mesto. Toda drugi dan so se po večini vrnili. Mnogo stanovanj je ostalo kar odprtih, okna in vrata so bila na stečaj odprta. Pa se kljub temu ni zgodilo niti v eni hiši, da bi bil vanjo prišel kak ta krast. Vsi, ki so se vrnili, so našli vse tako kakor so pustili.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za prvega rektorja visoke bogoslovne šole v Mariboru je imenovan g. dr. Josip Mohrjec. Iskreno čestitamo!

o Deset let že župnikuje župljanom stolne župnije v Mariboru stolni kanonik magr. Mihael Umek. Na mnoga letal!

o Novi divizionar g. Ljubomir Stefanovič je 5. novembra prevzel svoje posle v Ljubljani. Naj mu bo sreča v obrambi naše države mila!

o Odstavko je podal minister za vojsko in mornarico armadni general Milan Nedič. Za novega ministra vojske in mornarice je postavljen armadni general v rezervi Peter Pešič.

DOMAČE NOVICE

d Naša ministra v Skoplju. Ministra dr. Korošec in dr. Krek sta obiskala kraje Južne Srbije, kjer sta si v Stobcu ogledala starinske izkopanine. Nato sta se vrnila v Skoplje, kjer sta v nedeljo zjutraj obiskala skopljanski muzej ter tamkajšnje filozofsko fakulteto. Več časa sta se pogovarjala z dekani, profesorjem in dijaki. Nato sta obiskala še Dijaški dom ter Kuršumli-han, kjer sta si ogledala bogate srednjeveške zbirke.

d Pomagajte našim akademikom! Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani je te dni razposlala prošnje vsem katoliškemu izobraženstvu, v katerih se obrača na vse, da ji pošljejo podpore (v denarju, obleki, obutvi), ki jih bo uporabila za podporanje revnih akademikov. Ta prošnja je v današnjih težkih in negotovih časih tem bolj nujna ker je mladina, ki strada in prezeba, pomoči še bolj potrebna, kot kdaj koli prej. Obračamo se na dobra srca, ki futijo z mladino in imajo razumevanje za njene potrebe in težave, da nam priskočijo na pomoč. Naš nebeški Dobrotnik Vas bo obilno poplačal za vse, mladina pa Vam bo hvaležna. — Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani.

d Uredbe o prodaji blaga je predpisala pristojna oblast. Uredba določa, da trgovci kupcem ne smejo prodati več blaga kakor so ga povprečno rabili za svoje potrebe pred septembrom 1939. Pri tem pa uredba upošteva spremembo v številu družinskih članov in povprečne potrebe. Uredba se nanaša tudi na veliko prodajo. Za prestopke so določene zelo stroge kazni, tako v veliki prodaji zapor do 6 mesecev in do 60.000 din denarne kazni, v mali prodaji pa zapor do 3 mesecev in denarne kazni do 25.000 din.

d Kadar potujete v Ljubljano, oglasite se pri stari firmi F. Čuden, nasproti frančiškanske cerkve, kjer dobite dobre budilke, stenske ure, lepo zlatino, žepne in zapestne ure.

d Zadoščenje. Kakor sta poročala »Jutro« in »Večernik«, je bil 14. oktobra tukajšnji župan g. Davorin Onič obsojen zaradi brezvestne spekulacije, češ, da je prodajal moko št. 0 po 8.50 din za kg. Obsojen je bil

zares, ne da bi bil zaslišan, in je na njegovo pritožbo okrajno sodišče v Novem mestu to obsodbo razveljavilo. Danes je bila ponovna razprava na istem sodišču, kjer je dobil zadoščenje. Številne priče so izpovedale, da po tej ceni moke ne prodaja, temveč po 5.50 in 5.75 din. Zaslišan je bil tudi strokovnjak, ki je izpovedal, da bi mogel g. Onič prodajati moko po 6.20 din za kg. Med razpravo se je tudi pokazalo, da je g. Onič v korist občanov del moke prevzel in jo prodajal v izgubo, samo da je koristil revnejšim slojem. Zaradi tega je Oniča sodišče popolnoma oprostilo. Sodil je sodnik okrajnega sodišča Miškot, branil pa je obtoženca dr. Lavrič.

FRANZ JOSEF GRENCICA

d Odprli so dijaške kuhinje na učiteljskem v Ljubljani.

d Občinske urade za preskrbo prebivalstva dobe za enkrat občine Ljubljana, Kranj, Maribor, Trbovlje, Celje, Škofja Loka in Jesenice.

d Proslava 1300 letnice posvečenja stolne cerkve v Splitu bo 19. novembra.

d Zadeva s sokolskim domom v Čakovcu. Mestni zastop v Čakovcu je obravnaval vprašanje zemljišča, ki ga je svoje časa čakovska mestna občina darovala Sokolu kraljevine Ju-

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

goslavije. Zdaj je mestni svet v Čakovcu sklenil, da je to zemljišče na podlagi uredbe banske oblasti treba vrniti mestni občini. Obenem je bilo sklenjeno, da se Sokolski dom prepiše v last in posest mestne občine tako, da se sokolskemu društvu na njegovo zahtevo povrnejo vse investicije, ki jih je sokolsko društvo v Čakovcu plačalo iz svojih sredstev.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Ne pomagajte ne prošnje ne zabavljanje. V »Gostilniškem vestniku« beremo: V nekem kraju v Sloveniji, ki šteje 228 prebivalcev in ima že 7 gostiln, je bilo dano dovoljenje za novo gostilno in bo dosegel kraj rekord, ker bo že na 28 prebivalcev prišla 1 gostilna. Nato navaja list še drug primer: V vasi, kjer je 7 hiš, od katerih sta 2 v lasti posestnikov, ostalih 5 pa je kočarjev, je bilo

izdano dovoljenje za gostilniško podružnico. Te številke kažejo kako so menda v nekaterih krajih v Sloveniji potrebne nove gostilne.

d 900 vagonov tobaka je letos pridelala Jugoslavija. Cene pridelka so 30—50 odstotkov višje od lanskih.

d Železniška direkcija v Ljubljani objavlja: Od 1. novembra t. l. dalje prevaža vlak št. 9362 na progi Grosuplje—Ljubljana-Rakovnik tudi potnike. Vlak št. 9362 odhaja iz Grosupljega ob 18.14; iz Smarja Sapa ob 18.24; iz Škofljice ob 18.36; iz Lavrice ob 18.42; in prihaja v Ljubljano-Rakovnik ob 18.53.

V Slovenski Bistrici
Mariborska cesta 40 (v Juhartovi hiši)
je začela izvrševati

zobno prakso

ALBINA FORSTER, dentist-tehnik

Kaj bo leto osorej, nam čisto jasno in določno pove v svojem uvodnem članku naša »Družinska Pratika« za leto 1941, ki se že dobiva za ceno din 6.— po vseh knjižarnah in vseh boljših trgovinah. Poleg tega prinaša Pratika še celo vrsto aktualnih in zanimivih člankov in črtic. Krasna zbirka slik v bakrotisku je pa že sama vredna malega izdatka. Zahtevajte povsod Pratiko s podobo svetle Družine!

d 350 ton ferossilicija za Sovjetsko Rusijo bodo naložili zdaj na vagon v Splitu. Ferossilicij proizvajajo v tovarni »La Dalmatienec« v Dugem Ratu, in sicer iz domačega kremenca in z domačim premogom. Nakladajo ga že zdaj in ga bodo v Rusijo zaenkrat poslali, kakor rečeno, 350 ton ali 35 vagonov. Sledile pa bodo pozneje še druge pošiljke ferossilicija v Sovjetsko Rusijo. Po železnici ga bodo iz Splita prevažali preko Zagreba in Belgrada do ustja Donave, tam ga bodo najbrž preložili na ladje. V tej zvezi velja poudariti, da je to prva pošiljka naših industrijskih proizvodov v Sovjetsko Rusijo.

d Nad 300 kg veska so pobrali nabiralci z grobov pri Sv. Križu v korist Vsesvetske akcije v prid ljubljanskim mestnim revežem.

d Učni načrt za nemške gimnazije. Zagrebške uradne »Narodne novine« so prinesle odredbo bana banovine Hrvatske, ki odobrava učni načrt in učni red za nemški jezik v zasedbni nemški gimnaziji. Sam učni načrt je sestavljen in v uradnem listu objavljen v nemškem jeziku. Učni načrt določa v prvem gimnazijskem razredu pet ur pouka v nemškem jeziku na teden, za druge štiri razrede pa le po štiri ure na teden. Hrvatski jezik bodo v tej šoli poučevali v vsakem razredu po štiri ure na teden.

d Ceste se zapri. Na predlog gradbenega vodstva za ureditev cest okoli Brda in na osnovi čl. 7. obč. c. reda je okrajno načelstvo v Kranju odredilo zaporo banovinske ceste št. 2-112 na odseku Kranj—Kokrica za ves promet. Promet naj se usmeri po banovinski cesti št. 2-113 Naklo—Kokrica—Predoslje—Britof. Gradbeno vodstvo je označilo zaporo z mednarodnim znakom.

d Kaj pa državni uslužbenci in upokojenci? Najvažnejša točka zadnje seje mestnega sveta je bila ureditev plač in mezd uslužbencem pri vseh mestnih podjetjih in predstojništvu policije. Mestni svet je sklenil, da se družinske doklade zvišajo za ženo in otro-

VINO pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

Ljubezen v družini

Ali vam kdaj med letom pride na misel Pavlov slavospev ljubezni, ki ga vsako leto beremo zadnjo nedeljo predpustnega časa. Ali se vam ne zdi, da velja to apostolovo naročilo mladim in starim zakoncem, naj jih ljubezen, ki vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenaša, spremlja skozi dolgo pot zakonskega življenja? Medsebojna ljubezen, pa ljubezen do starih in ljubezen do otrok. V družini, kjer je doma ljubezen, ne bo nepotrebnega zmerjanja, zaničevanja, oponašanja napak, ne bo ne bojev, ne pretepov, mir in božji blagoslov bosta plaval nad takimi družinami. Ljubezen tudi takrat ostane ljubezen, kadar mora kaj odreči, kadar mora kaznovati ali groziti. To ljubezen družina tudi čuti. Kako že pravi tista pesem? Ali ne, da je onemu ki te kaznuje, pri srcu dostikrat huje, kot tebi, ki si kaznovan? Vzgoja bo v družini, kjer vladata medsebojna ljubezen in medsebojno spoštovanje, donajala zlate sadove še v pozne rodove. Bog nam daj dosti takih družin!

ke po 50 dinarjev mesečno. — Z veljavnostjo od 1. oktobra do nadaljnjega se priznajo doklade pragmatičnim uslužbencem po 400 do 300 in 250 din. Pogodbenim uslužbencem pa od 250 in 150 din mesečno. Tudi drugi prejemki ostalim uslužbencem so se znatno povečali. Povišanje so dosegli tudi upokojeanci in milošinarji. Mestni svet je tudi priznal izredne družinske doklade po 50 din za vsakega družinskega člana. — Mestni svet se je nadalje bavil tudi z nekaterimi spremembami službene pragmatike. — Vsekakor se bodo omenjeni poviški vsomu uslužbenstvu znatno poznali pri današnji drugini.

Našim ugankarjem prinaša nova »Družinska Pratika« zopet lepo priliko, da se udeležujejo tekme za razpisane knjižne nagrade. Seveda morajo pravočasno kupiti izvod Pratique, ker je že sedaj veliko povpraševanje po njej in se brez nje ne more nihče udeležiti nagradnega tekmovanja. Zahtevajte jo po domačih trgovinah ali v knjigarnah!

d Končana je stavka krojaških pomočnikov v Celju. Mezde se zvišajo še za 25 odstotkov.

d Na zagrebško vseučilišče se je vpisalo 80 Zidov, po ključu pa jih je lahko tam le 35.

d Novo žele v Turju nad Dolami so blagoslovili v nedeljo 3. novembra.

d 400 letnice jezuitskega reda bodo praznovali 8. decembra bosansko-hercegovski Hrvatje.

d Za 16.000 din raznega blaga so pobrali neznaní uzmoviči trgovcu Josipu Homani v Podpulfierici pri Škofji Loki.

d Nov kruh. Po uredbi v enotnem ljudskem kruhu, ki je izšla pred dvema mesecema v veljavo, bo v kratkem izdana nova uredba o enotni ljudski prehrani. Po tej novi uredbi bo obvezno mešanje pšenične moke s koruzno. Pekli bodo smeli peči kruh samo iz te mešanice.

d Srečni jugo-slovanski Nemci. Otroške vrtce za nemško mladino bodo po sklepu nemškega »Kulturbund« v Novem Sadu ustanovili v krajih, kjer ima omenjena zveza močnejše organizacije. V teh vrtcih bodo skrbele za nemške otroke vrtnarice, in sicer članice »Kulturbund«. Upraviteljice otroških vrtcev bodo dobivale mesečno plačilo in brezplačno stanovanje na račun krajevnih organizacij.

Cerkev sv. Mihaela na Barju

Podobno kakor sredi viharnega morja tih in miren otok kljubuje vsem valovom, tako se sredi vojne vibre čisto tiho in skoro neopaženo dovršuje nova cerkev na Slovenskem. Na tistem pustem ljubljanskem Barju, ki se na dolgo in široko razteza južno od Ljubljane doli proti Igu in Krimu, se je že pred 120 leti drznil naseliti prvi človek. Danes, ko se močirska voda po gosto razpredenih jarkih in po poglabljeni Ljubljanci hitreje odteka, živi tam že nad 2000 ljudi, večinoma revnih malih kmetov in delavcev. Vedno na poti za vsakdanjim kruhom, vedno v borbi z uničujočimi poplavamami so ti ljudje kljub bližini mesta ostali nekako daleč od sveta in Boga. Še danes se jih drži tisti zloglasni primek »morostarije«. Njih glavna cesta se tudi uradno naziva Črna vas. Sola stoji na Barju že 40 let. Njeni upravitelji so znali naučiti ljudi mnogo umnega in naprednega gospodarstva. A za vzgojo srca in značaja ni bilo prave možnosti. Cutili so

pa so se mogli napraviti samo temelji, ki so morali biti na močvirni barjanski zemlji do 10 metrov globoko pilotirani in zato silno dragi. Pet sto takih pilotov so Barjanci deloma sami darovali; posebno lepo so se tej prošnji odzvali v izanski, tomišelski in dobrovski župniji.

Barjanci — hvaležni za tisto pomoč pred tremi leti — lepo vabijo vse okoličane in dobrotnike za prihodnjo nedeljo na Barje, da bodo videli, h kakšnemu delu so dali svojo pomoč. Pa je ta cerkev na Barju tudi res vredna, da jo vidiš. Naš mojster Plečnik je napravil načrt za stavbo, ki naj služi vsem kulturnim potrebam današnjega Barja. Na istih temeljih in pod isto streho je pod cerkvijo prostor za prosveto, soba za pevce in prenočišče za duhovnika. V cerkev samo se gre po mogočnih stopnicah v prvo nadstropje. Ker ni bilo sredstev za opremo pravega zgornjega cerkvenega prostora, se je tri leta opravljala služba božja spodaj v prostoru za

potrebo in govorili o cerkvi že 50 let, dela polotiti se pa niso nikdar upali.

Da ne bi v teh itak zmedenih časih mladina rastle brez Boga, brez nedeljske maše, so pred 6 leti začeli z redno službo božjo pri zasilnem oltarju v šoli. Toda pod tujo streho se cerkveno življenje ni moglo razgibati. Veliko dobroto je storil Barjanom blagopokojni g. Josip Kosler, veleposesnik na Barju. Pričakovali so v začetku od tega 300.000, kar bi skoro zadostovalo za celo zgradbo; v resnici pa je dobila iz tega bodoča cerkev le 48.000. S tem

prosveto. Letos se je uredila tudi zgornja cerkev in jo bo v nedeljo, 17. novembra ob 9, prevzvišeni gospod škof blagoslovil. Barjanci se na ta svoj praznik, ki so ga že celi rodovi težko pričakovali, pridno pripravljajo. Ze v sedanjem zasilnem prostoru se je zbrala okrog oltarja številna družina zvestih obiskovalcev; v novem, večjem, lepo urejenem, modernem prostoru se bodo pridružili še drugi. Spodaj pa bo skromen prostor, da se bo moglo razviti mladinsko vzgojno delo, kakor ga ima že vsaka slovenska župnija. Saj najbrže ne bo dolgo, ko bo tudi Barje moralo postati samostojna župnija.

nizacije »Kulturbund«, oziroma njene zveze v Novem Sadu.

d Trideset vagonov sončnice so letos prodali samo v okolici Sremske Mitrovice. Kmetom so sončnice plačevali po 300 din za 100 kilogramov.

p Skrb Nemčije za rojake v inozemstvu. — Glasilo Nemcev v Jugoslaviji »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu v zvezi s člankom o delovanju nemškega Kulturbunda v Jugoslaviji poroča, da je predsednik Kulturbunda dr. Janko sodeloval na zborova-

nju nemških nacionalnih zvez v Monakovem ter da je ob tej priliki bil sprejet pri Hitlerjevem namestniku Rudolfu Hessu ter pri deželnem vodji Himmlerju.

d Na Hrvaškem tudi »višja živina« gor plačac. Novega odličnega gosta je dobil slovit Dohnji Lapac te dni, kakor poročajo iz Zagreba. Tja bodo poslali na prisilno bivanje za nekaj časa bivšega ravnatelja Zveze mlekarških zadrug Gospodarske Sloge v Zagrebu, Ivana Derežiča. Poročali smo že zdaj, da so ga 1. novembra prijeli, ker se je

Pomagajmo revnim otrokom!

V Sloveniji je po zadetih podatkih okrog 70.000 šoloobiskujočih otrok, ki nimajo zadostne hrane. Med njimi je nekaj deset-tisočev, ki dobesedno gladujejo. Dolžnost vseh nas Slovencev je, da tem otrokom pomagamo. Unija za zaščito otrok prejema skoro vsak dan številne obupne prošnje od svojih krajevnih odborov, šolskih upraviteljev, občin, društev, javnih mladinsko zaščitnih delavcev itd., naj bi se nakazala njihovem kraju ali šoli podpora, bodisi v denarju ali živilih. Sredstva Unije so premamljiva, da bi bilo mogoče zadostiti vsaj najnujnejšim prošnjam. Javnih kreditov v te svrhe doslej ni.

Tako nam ostaja na pragu letošnje negotove zime edina pot prositi vse one, ki bi lahko kaj dali, da prispevajo. Zato tem potem apeliramo na celokupno slovensko jav-

nost, ustanove, društva, zasebnike itd., da pomagajo tešiti glad otrokom svojega naroda. Pošljite svoje prispevke ali v denarju, ali v živilih. Karkoli je uporabljivo, vse se bo hvaležno sprejelo. Denar nakazujte na pošto ček, račun št. 13.882 s pripombo: »za šolske kuhinje«. Količino in vrsto hrane, ki ste jo pripravili nakloniti stradajočim otrokom, nam sporočite, da vam takoj dostavimo obvestilo, kam jo boste poslali. Vse, karkoli boste poslali, se bo porabilo izključno za prehrano stradajočih otrok.

Vse prizadete prosimo, da vzamejo to prošnjo na znanje. Posebne prošnje se ne bodo pošiljale. Imena darovalcev bomo objavili v dnevnem časopisu. — Jugoslovanska Unija za zaščito otrok, sekcija za dravsko banovino, Ljubljana, Aleksandrova 4.

hudo pregrešil nad predpisi uredbe o pobjanju draginje. Na lepem mu je padlo v glavo, da je treba cene mleku še zvišati in sicer kar za 50 odstotkov, od 3 na 4.50 din. Morda je bil res tako trdno prepričan, da se mu ne more nič zgoditi. Pa se je zmotil. Zagrebška oblast res ne pozna šale. V Dolnji Lapac je moral tudi Derežič, čeprav je bil »višja živina«.

d 250 let že žive Srbi v Vojvodini. Zgodovinsko društvo v Novem Sadu pripravlja veliko slovesnost ob 250-letnici, odkar so se Srbi iz Srbije pod patriarhom Cernojevičem naselili v Vojvodini. Ta slavnost naj bi bila velika srbska narodna manifestacija, katere naj bi bila posebno slovesno obhajana v Novem Sadu in Sremskih Karlovcih. Kakor poročajo, bodo Srbi ta jubilej 250 letnice srstva v Vojvodini slavili meseca decembra.

p Nemirni študentje. Predavanja na belgrajski univerzi so spet ukinjena, kakor poročajo hrvatski časopisi iz Beograda. Senat belgrajske univerze je izdal sporočilo, ki pravi, da bo do nadaljnjega ostala univerza zaprta ter da se ukinjena tudi vsa predavanja. Za ta sklep se je univerzitetni senat odločil zaradi zadnjih dogodkov, ki so se pojavili na tej naši, tako nemirni visoki šoli, kjer so razpredene na široko mreže tistih, ki jim do učenja ni toliko kot do drugih prepovedanih stvari, ki na univerzo ne spadajo. Univerzitetni senat tudi poudarja, da so se pripetili takšni dogodki, kakor dozdaj še nikdar in da mu zaradi tega ni preostajalo drugega, kakor da univerzo spet zapre, čeprav so jo šele te dni sproti odprli.

NESREČE

n Blizu kuzilnice železniške postaje Zidani mest je lokomotiva udarila z odblijači mladega železničarja Jakobčiča, ki je kmalu izdihnil.

n Zadržna poveden ob Kolpi je povzročila ogromno škodo. Letošnjo jesen se je pripetilo že drugič, da je Kolpa prestopila bregove. Od Karlovca do Siska na neštelihih mestih pokriva voda obširne predele, njive, pašnike in tudi gozdove. Največjo škodo je povodenj naredila seveda na poljih, kjer pozno zrele kornuze še niso potrgali. Vse kaže, da kmetje tudi ne bodo mogli posejati ozimnice, ker bi bila zemlja premokra, tudi če bi voda hitro otekla. Okoli Petrinje je nastalo prav-

cato veliko jezero. Velikim vsakodnevno povodnjim pa je krivo tudi dejstvo, ker Kolpine struge že trideset let na tem kraju niso očistili, zaradi česar se je njeno dno precej dvignilo.

n Z vozom v prepad. 28 letni mladenič Mulh Anton iz Kozjaka je v torek ponoči s konjem vozil iz Mirne peči proti Dobrniču sod sliv za kuhanje žganja. Nekako ob deveti uri zvečer nekoliko od Rdečega Kala so mu konji zavili iz ceste po neki stranski poti. Na strani tega pota je bil do tri metre globok prepad, kamor je voz zdrsnil, se preokrenil in tako padel na fanta, da mu je stisnil prsni koš tako močno, da je ubogemu mladeniču bruhnila kri iz ust, nosa in ušes. Fant je bil na mestu mrtve.

n 37.000 din škode je napravil požar v seniku posestnice Lanjšek v Fokovcih v Slovenski Krajini.

n Ker se je prevrnil lonec kropa. Pri Kočarjevih v Gornji Lendavi je žalostno končal 16 mesečni sinček Anton. Z materino sestro je bil pri mizi in se igral. Ko je dekle videlo, da bo otrok padel, je skočilo proti njemu in pri tem prevrnilo lonec kropa, ki se je zlit na otroka. Sinček je dobil močne poškodbe in je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl.

n Pogorela je domačija posestnika Branca p. d. Lešnika v Podkužah pri Kranjski gori.

Elektrifikacija dravinjske doline

Elektrifikacija Dravinjske doline, ki je najvažnejši predel slovenjekonjskega okraja, je pereča gospodarska zadeva. Od njene rešitve je v mnogočem odvisen nadaljnji kulturni in gospodarski razvoj v krajih okrog Dravinje. Zato moramo temu vprašanju, ki se je v precejšnji meri v preteklosti pustilo ob strani, v bodoče posvetiti posebno pažnjo.

Elektrifikacija ima svoj poseben pomen v boljši in cenejši razsvetljavi, pogonu raznih strojev in obratov ter v neštelihih pripomočkih pri delu za dosego naprednega gospodarstva. Da se malo pogovorimo: mesečno stane petrolejka vsako hišo okrog 70 din, dočim bi električna razsvetljava prišla na okroglo 40 din. Petroleja more zmanjkati, elektrike ne more. Električna struja bi naše gospodarstvo naredila gibčnejše, prožnejše in preračunljivo ter bi ga obenem modernizirala, kar je zlasti

Kadar kupite

sredstvo proti bolečinam, prehladu ali hripi in zahtevate

ASPIRIN

pazite, da je vsak zavitek in vsaka posamezna Aspirin-tableta označena z „Bayer“-jevim križem.

Original reg. št. 6. 1. 1907 od 22. marca 1908

Novi grobovi

m Umrli so: v Kropi lesni trgovec Ignacij Azman, v Dobropoljah posestnik Janez Kralj, na Pobrežju poduradnik drž. železnice Henrich Hetzel, v Drašičih oče usmiljenk Fabijane in Venecije Maks Simonič, v Mariboru banovinski uradnik pripravnik bolnišnice Šorli Vladimir, na Mirni 91 letna gospodinja Marija Pohar, v Domžalah posestnik in pekovski mojster Franc Blatnik, na Jesenicah Katarina Smrekar roj. Ježek, v Podgorju pri Kamniku železniški zvanik v p. Jernej Golob, v Planini železniški uradnik v p. Ivan Gorše, pri Sv. Juriju pri Celju zobozdravnica Nadežda Mogilnica. — V Ljubljani so odšli v večnost: ravnatelj zavarovalnice Ivan Röger, poštni inspektor Stanko Knez, strokovni poslovodja v p. Ivan Čokrt, strojevodja drž. žel. v p. Ivan Gorjanc, Marjeta Trebar, abiturijentka Milena Osojnik in šivilja Antonija Vrhovc.

d Znaní razbojnik Haece pride po novem letu pred veliko sodišče. Njegovi spisi tehtajo 25 kg. Poleg Haceta pridejo na založno klopi še mnogi njegovi pomagači.

na kmetijah potrebno. Napeljava električnega toka v vse naše hiše bi mnogo pripomogla tudi k zdravstvenemu dvigu krajev slovenjekonjskega okraja.

Elektriko imajo vsi večji kraji slovenjekonjskega okraja. Deloma razsvetljuje Fala (Slov. Konjice, Oplotnica), deloma pa privatne elektrarne (Loče, Zreče, Vitanje), katerih luč pa je slabša. Pred tremi leti je obstojal načrt za elektrifikacijo vseh krajev ob Dravinji, izvedel pa se je samo na predelu Tepanjski vrh—Oplotnica. Ljudje, ki elektrike niso hoteli, se še niso seznanili z vzemi ugodnostmi, ki jih ta daje. Nekoliko je krivo tudi gospodarsko in svetovno stanje.

Kar je napeljava elektrike po vsej Dravinjski dolini in sosednjih krajih spet pereča, upamo, da bo načrt postal topot dejstvo.

RAZGLED PO SVETU

Strašen potres v Romuniji

Dne 10. novembra ob 3.39 je bil v Bukarešti in severni Romuniji potres, kakor ga ne pomnijo. Trajal je tri minute. Na vseh hišah so popokale šipe na oknih. Mnoge hiše so dobile globoke razpokline in se podrle. Sodijo, da je v prestolnici Bukarešti nad 500 mrtvih in nešteto ranjenih.

Hudo so prizadeta tudi romunska petrolejska polja v Ploestiju, čistilnice v Bukarešti in Djurdju ter drugod. Vse delo v večini petrolejskih naprav je ustavljeno, ker jih je porušil potres.

Ves železniški promet z Romunijo je ustavljen, ker je potres poškodoval vse glavne proge. V Bukarešti je zaradi ruševin ustavljen tudi ves tramvajski promet.

Med žrtvami v Bukarešti je tudi več nemških in italijanskih častnikov. V največji bukareštanski jetnišnici je pri potresu našlo smrt čez 100 političnih kaznjencev.

V Bukarešti je zlasti poškodovana nova zgradba zunanjega ministrstva, ki je vsa razpokana od vrha do tal. Trpele so tudi zgradbe glavnega štaba romunske vojske, ameriškega poslaštva in številne druge javne zgradbe. Od velike stolne cerkve Pope Tatu je ostal samo poškodovan zvonik, medtem ko so zidovi cerkve sami popolno-

ma uničeni. Velik hotel »Boulevard« se je zrušil kakor prevrnjena hiša. Njegova zgornja nadstropja so razpadla na nekoliko strani in se prevalila v sosedne ulice. Zgradba glavne pošte je tudi hudo poškodovana. Potres je bil tako silovit, da se je zrušil veliki bukareški nebotičnik z dvanajstimi nadstropji, ki je bil zgrajen iz močnega jekla in armiranega betona. Na ulicah je razbitih tudi mnogo avtomobilov, ki se nahajajo pod ruševinami. Pri tem se je ponesrečilo mnogo šoferjev. Stolp glavne sodnije se je porušil. Veliki dimnik strojne tovarne Paunice se je zrušil do temelja. Potres je hudo poškodoval tudi bukareška predmestja. Male delavske hišice so popolnoma izginile s površja. O škodi, ki jo je napravil potres na deželi, ni nič točnejših poročil, ker so pretrgane vse zveze. Toda piloti, ki so poleteli do nove madžarske meje, poročajo, da se vidi veliko število porušeni hiš in celih vasi.

Nekaj trenutkov se je zdelo, da boče zemlja porušiti vse, kar je na njej zgrajeno. Na raznih krajih je zemlja počila in so nastale globoke in široke razpokline. Po nekaterih ulicah segajo ruševine do prvih nadstropij. Okoli ruševin se razlegajo obupni klici roditeljev in sorodnikov ponesrečenih.

vsega, kar smo ustvarili v državi sami, obenem pa uspeh naše zunanje politike. To je uspeh delavnosti naših upraviteljev. Vrhovno upravo tako našega gospodarstva, kakor tudi naše zunanje in vojaške politike vodi Stalin in on nastavlja ljudi. Glede na to je vse, kar sem navedel, del Stalinove uprave. Sedanji mednarodni položaj nam pa ne dovoljuje, da bi ostali ravnodušni opozovalci dogodkov, ki se razvijajo. Ta položaj zahteva od vsakega državljana Sovjetske zveze, da izpolni z vso odgovornostjo svojo nalogo.

AMERIKA

s Roosevelt tretjič izvoljen za državnega predsednika. Dne 5. novembra 1940 so bile v ameriških Združenih državah volitve državnega predsednika. Demokratski kandidat je bil dosedanji predsednik Roosevelt, njegov protikandidat pa republikanec Willkie. Pri volitvah je sodelovalo nad 50 milijonov volilcev in volik iz 48 zveznih ameriških držav. Pri teh volitvah so po določili ustave volili samo tako imenovane volilne može ali delegate ali pooblaščenice, ki potem izvolijo predsednika. Vendar je že po izidu teh volitev jasno, kdo bo državni poglavar Združenih držav. Volilni boj je bil tak, kakor ga Amerika ne pomne, zakaj šlo je za velike odločitve: za pospešeno obrambo Amerike, ki bo morala prej ali slej poseči v sedanji vojni spopad, za ohranitev socialnih pridobitev, ki jih je uvedel Roosevelt, za sodelovanje Amerike pri bodočem urejanju sveta. Tak program je zastopal dosedanji predsednik Roosevelt, ki je prav zaradi teh važnih vprašanj še tretjič privolil v kandidaturu, kar je v

zgodovini Združenih držav edinstven primer. Udeležba je bila največja v zgodovini. Roosevelt ima štiri milijone glasov večine. Ima večino v 39 izmed 48 držav USA.

NEMČIJA

s Dve, tri o preseljevanja Nemcev iz Besarabije. Nemci iz Besarabije bodo v kratkem vsi preseljeni, kajti večina jih je že zdaj v Nemčiji. Gre za 89.361 Nemcev. Iz Severne Bukovine bo treba preseliti 45.000 ljudi. Preselitve tako velikega števila ljudstva ni bilo mogoče izvesti v enem samem mesecu, zlasti ne zaradi prometnih težav v Romuniji in v pokrajinah, ki jih je Romunija odstopila so-

Bivši predsednik angleške vlade Chamberlain je umrl v soboto, dne 9. t. m.

sednim državam. Pri preseljevanju nemškega življa sodeluje 299 članov SS-oddelkov, ki jih vodi Lorenz, in 300 članov NSKK (narodno-socialističnega motornega zbora). Nemce so iz vseh krajev prevažali s tovornimi avtomobili, po železnih in z drugimi prevoznimi sredstvi do Donave, kjer jih je pričakovalo 27 ladij, da se z njimi prepeljejo v Jugoslavijo. Da bi preprečili razne bolezni, so bili izdani vsi potrebni varnostni ukrepi. V Jugoslaviji so vsakih 24 ur porabili za te Nemce 55 vagonov pšenice, 8 vagonov raznih drugih življenjskih potrebščin in milijon dinarjev denarja.

DROBNE

Angleška vojska je zasedla grške Kreta in še nekaj drugih grških otokov.

Moskva je odbila ugovor Anglije zaradi udeležbe Sovjetov v Donavski komisiji.

V Franciji je umrl bivši predsednik španske republike Manuel Azana.

39.000 oseb je našlo smrt pri raznih nesrečah leta 1939 v ameriških Združenih državah.

Nad en milijon brezposelnih je sedaj v Franciji.

Angleži so zavzeli važno mesto Galabat ob sudansko-abisinski meji, doslej zasedeno po Italijanih.

Nad eno milijardo dinarjev je napravil v Romuniji škodo zadnji potres.

4 velika taja letala so 11. novembra letela nad jugoslovansko Djevdjelijo; bomb pa tam niso metala. Kakor hitro pa so se proti

GRŠKA

s Grki niso slabi vojaki. Dopisniki z grških bojišč poročajo med drugim tudi o tem, kakšnega načina vojskovanja se pri sedanjih bojih z Italijani Grki v glavnem poslužujejo, da bi mogli čim dlje vzdržati. Tako pravijo med drugim, da so se v veliki meri oprijeli četniške vojne. Vsi premiki njihovih čet so izvedeni izključno le ponoči. Podnevi se Grki drže trdovratno na svojih postojankah, jih izpopolnjujejo in še bolj utrjujejo, pri svoji obrambi pa se poslužujejo artilerijskega ognja in ne dopuščajo italijanskim oddelkom, da bi se jim preveč približali ali celo, da bi jih iz utrjenih rogov in strelskih jarkov prepodili. Iz tega se vidi, da Grki le niso tako slabi vojaki, kakor se je svoj čas raznesel o njih glas po oboroženem svetu.

RUSIJA

s Stališče do svetovne vojne. Predsednik vrhovnega sovjeta Kalinin je imel na slavnostnem sestanku, prirejenem ob priliki 23-letnice oktoberske revolucije govor, v katerem je med drugim označil stališče sovjetov do sedanje svetovne vojne tako-le: »Danes je skoraj ves svet v vojski. Od velikih držav je edino Sovjetska država v resnici izven vojske in je strogo nevtralna. Očividno bi vplivala tudi na nevtralne države; če ne z drugimi, pa vsaj s tem, da znatno ovira njihovo pomorsko trgovino in zunanjo trgovino sploh. Spričo vsega tega je ogromna sreča biti izven vojske v časih, ko se skoraj ves svet vojskuje. Stvarno stanje v Sovjetski zvezi ni nastalo samo od sebe. Takšno stanje je posledica

Kako je v Sovjetiji

V St. Ilju je zasačil naš graničar moža, ki je sedel na obmejnem kamnu na naši strani meje. Mož je prijel ter ga odvedel s seboj. Sedaj je tega človeka dobila mariborska mestna policija. Pripovedoval je svoje doživljaje, ki so pestri in nena- vadni. Mož prihaja iz Sovjetske Rusije ter se po 18 letih vrača spet v svojo domovino. Piše se Ivan Bobovnik, doma iz Vuhreda pri Dravogradu, iz- učen mehanik. Leta 1922 je dobil v Marenbergu propustnico ter je odšel z doma v tedanjo Avstrijo, kjer je dobil delo. Najprej je delal kot poljski de- lavec, potem pa je odšel v Leoben ter delal v rud- niku. Postal je zelo aktiven član socialno demo- kratske stranke ter njene vojaške organizacije »Schutzbund«. Socialiste je vodil v Leobnu znani Walisch, ki je bil svoječasno v Mariboru, od koder je bil zaradi protidržavnega rovarjenja izgnan. V Leobnu je ostal Bobovnik do leta 1934, ko je iz- bruhnil znani socialdemokratski puč. Bobovnik se je kot član Schutzbunda udeležil bojev ter bil po- tem ujet skupaj s svojimi tovariši. Kakor znano, so Walischa obzeli, ostale glavne krivce pa strogo kaznovali. Bobovca so z nekaterimi zaradi poma- njkanja dokazov izpustili.

Odločil se je, da bo potoval v Sovjetsko Rusijo, o kateri je takrat med socialisti šel glas, da je tam za delavca pravi raj na zemlji. Preihotopil se je čez mejo na Češko, kjer so se zbirali begunci iz Avstrije v posebnih taboriščih. Od tam so jih potem s transporti spravljali čez Poljsko v Rusijo. Tudi Bobovnik je šel s takim transportom. O Ru- siji pripoveduje zanimive reči. Dobil je delo v Le- ningradu v veliki tovarni za izdelovanje radijskih aparatov. Kot vajenec je dobival v začetku mesečno 250 rubljev, pozneje kot izučen delavec pa 300 in na koncu 500 rubljev. Plača je na prvi pogled čisto lepa, toda če se primerja s cenami življenj-

skih potrebščin, pa je naravnost beraška. Bobov- nik je podrobno navajal, kaj stanejo v Leningradu najvažnejše potrebščine: obleka stane 850 rubljev, sladkor 6, kruh 3, moka 5.80, najslabša moka 2.80 rubljev. V gostinah stane kosilo 3 do 5 rubljev, v restavracijah 15 rubljev. Liter vina stane 18 ru- bljev, vrč piva pa 1 rubelj, 25 cigaret stane 6 ru- bljev. Najcenejši so v Rusiji še časopisi. Vstopnice za kino stanejo 3 do 4 rublje, za gledališča 10 rubljev, za športne prideritve 2 rublja. Pri takšni dragini se ne more od plače prav nič prihraniti, pa tudi ničesar privoščiti. Zadnje čase pa primanj- kuje zelo obleke, perila, čevljev, ker se vse blago uporablja samo za vojaštvo.

Bobovnik je bil do nedavnega zaposlen vedno v isti tovarni za radijske aparate. Ker pa spada ta industrija v vojaško važne panoge, v katerih inozemci zadnje čase ne smejo več delati, so tudi Bobovnika odpustili, oblasti pa so ga izgnale. — Vrnil se je preko Nemčije ter se je na Dunaju prijavil pri politični policiji, ki ga je obdržala v zaporu, mu vzela vse dokumente in ostalo kar je imel pri sebi ter ga potem pri St. Ilju spravila na našo stran meje.

O ostalih razmerah v Sovjetski Rusiji Bobov- nik ni vedel veliko povedati. Vse tovarne so pod vojaško stražo, vstop je dovoljen le na podlagi posebne legitimacije. Po vsaj državi vlada strah pred saboterji in špijoni. Mladi delavci so zado- voljni, ker starih, lepših časov niso nikoli poznali ter mislijo, da je po vsem svetu tako ali še slabše kakor v Rusiji. Starejši rod pa se še spominja, da se je nekaj delavstvu boljše godilo, da je bil za- služek lepši ter življenje cenejše. Vse tovarne so v rokah države, vodijo jih pa Zidje, ki imajo po- vsod v Rusiji prvo besedo.

lila nemškim vojaškim oddelkom prehod čez madžarsko ozemlje.

Ker Italijani bombardirajo London, je izjavila angleška vlada, da Rimu ne bo več prizanašala.

Anglija je Španiji dovolila uvoziti pe- troleje za nadaljnje štiri mesece.

Pretirana so pričakovanja tistih, ki mi- slijo, da bi se mogli Grki resno upirati itali-

janskemu vojnemu stroju, poudarjajo itali- janski listi.

Pri Gibraltarju bodo Angleži kmalu kon- čali dela za prekop, ki bo ločil gibraltarsko trdnjavo od španske celine.

Angleški vojni minister Eden se je vr- nil v London z daljših obiskov v Egiptu, Pa- lestini in Turčiji.

Čez švicarsko ozemlje so te dni ponovno letela angleška letala, ki so šla bombardirat Italijo.

Nemške ladje v Braziliji so dobile zapo- ved, naj na tistem odplovejo iz tamošnjih voda.

Amerika ni sprejela nobenih mirovni- h predlogov Nemčije, je izjavil ameriški zana- nji minister Hull.

Podoficirske čine so uvedli v sovjetsko vojsko. Boljševiki postajajo vsak dan bolj »buržujski«.

Angleži poročajo, da je bilo od vstopa Italije v vojno do predzadnje sobote potop- ljenih 29 italijanskih podmornic. Italijani za- nikajo.

V belgarski Sofiji je umrl 80 letni Todor Jančev, ki je leta 1890 ustanovil v Bolgariji prvo zadrugo.

Več tisoč traktorjev za obdelovanje po- lja je kupila Romunija v Nemčiji za — pe- troleje.

Predsednik sovjetske vlade Molotov je odpotoval iz Moskve v Berlin. Demonstracija proti Ameriki?

Vrhovni poveljnik italijanskih čet v Al- baniji je bil odpoklican. Za novega povelj- nika je imenovan general Sadu.

9.200.000 ljudi ima Grčija po nedavno iz- vršenem ljudskem štetju.

Japonske vojske na južnem Kitajskem so se morale na vsem bojišču umakniti proti morju zaradi silovitih kitajskih napadov.

Prodaja same kave je odslej v Franciji prepovedana. Dovoljena je samo mešanica s kavinimi nadomestki.

Pismo z Južne zemlje

Gotovo vas tam doma zanima, kako je tostran luže. Veseli smo, da ne slišimo topov, to lahko verjamete. Na vojsko se pa menda tudi tukaj pripravljajo, ker vežbajo kar po 5000 pilotov naenkrat. Tega pa ne vemo, če zato, da bodo Angležem vzeli »Malvinske otoke« (Falklandski otoki), ali se boje sose- dov v Čile, ki so baje močno rogovilasti, ka- dar jih kdo malo našunta... Nekoga se pač boje. Sedaj si pa lahko sami mislite, koga!

Tukaj je prišla pomlad v deželo. Pa kdo ve, če nam letina prinese kaj dobrega, kajti slabe kupčije se obetajo. Saj pravijo, da je koruza kar po 3 cente kg, kar niti okopavanja ne plača. Zato pa pravijo, da je ne bodo niti izružili... In je res, da sem oni dan na mo- jem potovanju po deželi videl velike množine turščinih češarkov nagrudenih, nekako tako, kot da bi hoteli napraviti z njimi »apneni- co«... Tamkaj čaka, da jo bodo prodali za — kurivo. Narobe svet, kaj! Koliko žgancev in polente bo šlo v pepel!

Slaba bodočnost se obeta v tem vojnem času. Saj je v enem samem mesecu padel izvoz za 20 milijonov pezov, ki so zguba v gospodarstvu kmeta, ki je tudi tukaj temelj gospodarstva.

Med nami pa je tudi nekaj novic. Slo- venski dom je napravil red v uredništvu in

upravi našega tednika »Slovenski list«. Go- spodarska kriza nas je obiskala tudi v tem in smo morali črtati plačo uredniku. Sedaj dela vse zastoj in nič slabše. Nemara celo boljel »Slovenska krajina« je nastopila s svojo prvo kulturno priraditvijo. »Tri tičke« so zaigrali in zapeli so. Bilo je nekaj prav lepega. Saj ima društvo komaj osem mesecev življenja. Clani so pametni ljudje; v odboru so pa za- res izbrani, in tako so srečno preboleli za- četne težave. Danes smo ponosni na pre- mursko društvo. Le škoda, da se občutijo go- spodarske neprilike, kajti vedno spet koga pošljejo na cesto, ker zmanjka dela.

3. novembra bomo imeli pa spet nekaj posebnega. Videli bomo prvi argentinski pla- ninski film, ki bi sicer ne bil nič posebnega, če bi nam ne bil zadnja živa alika našega rajnega gospoda Jožeta Kastelica. To pot bo spet oživel pred nami. Videli pa bomo tudi naše planine... Samo sodim, da ne bomo našli v Akonagui nič tiste lepote, ki jo nu- dijo naše slovenske planine.

27. oktobra smo imeli tudi praznik. V Novi Pompeji, kot vsako leto. In še naprej bo marsikaj... Za enkrat pa naj Vam voščim vesel božič in srečno novo leto.

Janez Hladnik.

njim odpravilo jugoslovanska lovška letala, so jo jadrno ucvrila.

Angleži poročajo, da so samo 12. novem- bra do 4 popoldne sestrelili 14 italijanskih in 13 nemških letal ob ustju reke Temze.

Grki poročajo, da so zajeli 15.000 itali- janskih vojakov s poveljnikom vred.

Romunska vlada zahteva izročitev ge. Lupesca, ker je baje kriva umora voditelja železne garde Cornelia Condreanu.

Letošnja trgatav v Sovjetski Rusiji je dala nad 10 milijonov metrskih stotov grozdja.

Letišči dolgov Nemčije so se v avgustu zvišali za 2256 na 27.477 milijonov nemških mark.

Združene države ameriške so dosedaj zasogle 3 in pol milijarde dolarjev premo- ženja drugih držav.

Japonska se nikakor noče zaplesti v vojno z ameriškim Združenimi državami.

Nadaljnih 6000 vojakov in 2000 konj je prišlo oni teden v Romunijo, trdijo ameriški listi.

Načelo nevmešavanja Bolgarije v seda- njo vojno velja toliko časa, dokler bo Tur- čija ostala nevtralna.

Predsednik južnoafriške svese general Hertzog, naklonjen Nemcem, je odstopil, ker ni dobil zaupnice v tamošnji zbornici.

Ni in ne bo presila nobenega posredova- nja v vojni z Italijo, je uradno izjavila grška vlada.

38 milijonov drahem za boj proti Italija- nom so doslej zbrali Grki, prebivajoči v Egiptu.

Romunska vlada zavrača poročila, da bi bile prišle v Romunijo nove nemške čete.

Nad pol milijona vojakov ima na bojišču Grčija.

Angleški poslanik v madžarski Budim- pešti je protestiral, ker je Madžarska dovo-

Teodor Roosevelt, ki je dne 5. novembra t. l. bil že tretjič izvoljen za predsednika Združenih držav Severne Amerike. Od njega je sedaj v veliki meri odvisen nadaljnji razplet vojnih dogodkov.

Naš novi vojni minister general Peter Pešič.

Slavni švicarski profesor Piccard, ki se ga že vsi spominjamo zaradi njegovega poleta v izredno kračno višino, namerava zdaj spet v posebni gondoli raziskavati morsko dno.

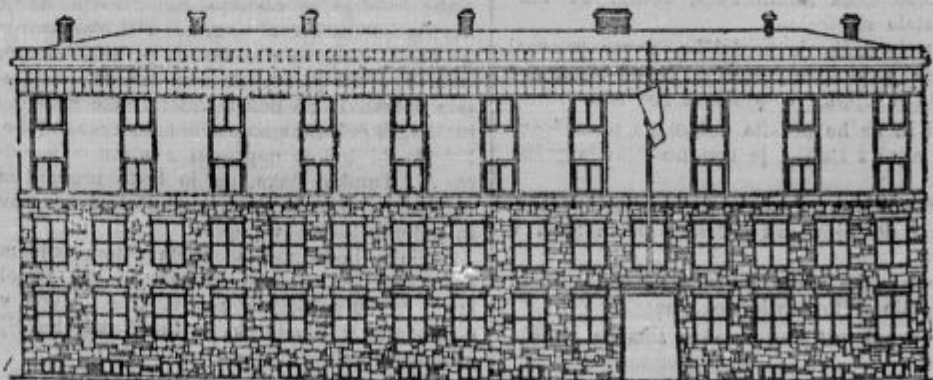
Wendel Wilkie, poraženi kandidat za predsednika Združenih držav. Po volitvah je Rooseveltu čestital, svoje volilce pa pozval, naj Roosevelta podpirajo.

Tudi ribe so krotke. Potapljač na morskem dnu daje hrano ribi, ki je tako krotka, da jemlje hrano kar iz rok.

Senator Pittman, eden izmed voilnih politikov v Združenih državah, ki je te dni umrl.

Načrt invalidskega doma, ki ga bodo zgradili v Ljubljani ob Jegličevi ulici.

Vladarja poražene in zmagovite države sta se sestala. Hitler in maršal Petain na sestanku v Parizu. V ozadju stojita nemški maršal Keitel in nemški zunanji minister Ribbentrop.

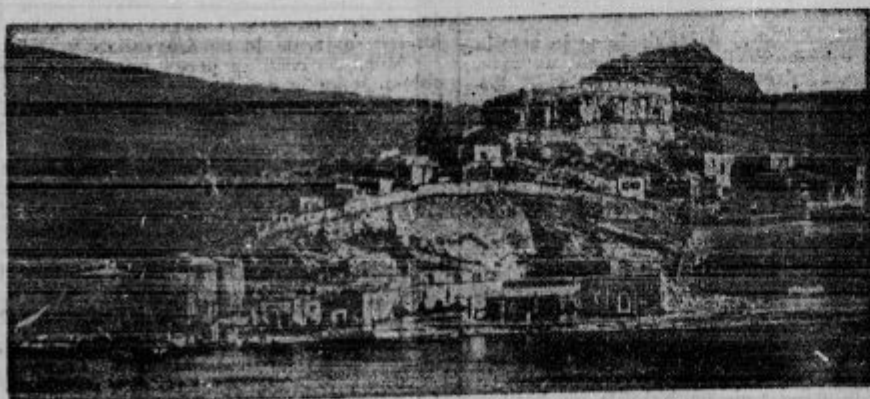
K blagoslovitvi oficirskega doma na Koscah: brigadni general Lukič posluša poročila majorja Vajeviča.

Ugrabitelj triletnega otroka Marca, sinčka grofa Fristana iz Hillsborough v Kaliforniji, Muhlenbroich v svoji jetniški celici. Zahteval je visoko odškodnino 100.000 dolarjev za tega ugrabljenega otroka od njegovih staršev, oblasti pa so ga prej izsledile in ga vtaknile v ječo, sinčka pa vraile zdravega staršem.

Veliki nasip ob Nilu pri Assuann.

Grški otok Kreta v Sredozemskem morju, na katerem so se po raznih poročilih izkrcale angleške čete. Kreta je gorat otok v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Od leta 1913 je zopet grška last. Na otoku se dvigajo štirje apnenčasti masivi: Levka Ori (2498 m), Psiloritis in Lassithi so največji. Po dolinah je naseljeno prebivalstvo v orientalskih vaseh in hišah. Pridelujejo olive, oranže, citrone, vino in žito. Na severni obali so pristanišča Chania, Rethymnon, Hraklion (to je tudi glavno mesto na Kreti) in Hagios Nikolaos. Podnebje je sredozemsko. Suho vreme je od aprila do oktobra. Otok je 260 km dolg in meri 8296 kv. km. Prebivalcev ima 386.500. Italijanska poročila vedo povedati, da so Angleži Kreto utrjevali in da so tam že prej imeli svoje čete.

Angleška kratjeva dvojica ogleduje škodo, ki so jo povzročile nemške bombe.

PO DOMOVINI

Andrej Bilban 80 letnik

V soboto, 16. novembra bo preteklo osemdeset let, odkar se je rodil v Dornikih, sedaj v Dobruši pri Vodicah bivajoči Andrej Bilban, p. d. Zornetov oče. Slavljenec je brat pokojnega monsignorja, ameriškega misijonarja Matije Bilbana. Čeprav že nosi osmi križ, je še vedno čil in zdrav in še vedno marljivo izvršuje svoje delo, saj je širom Gorenjske poznan že nad 50 let kot dober krojač.

Bil je sin revnih kmečkih staršev, zato je moral že s 13. letom od doma. Tahratni zapodki župnik Narobe, mu je poskrbel v Ljubljani pri frančiškanih hrano in stanovanje. Vsako jutro je tudi ministriral pri več mašah, čez dan pa se je učil krojaške obrti. Ko je bil izučen, je delal nekaj let v Postojni, nato pa je šel za bratom v Ameriko. Tam je tedaj dobil dobro službo in je s prihranki najprej pomagal bratu, da je doštudiral. Po nekaj letih se je vrnil v domovino, kjer je začel samostojno izvrševati poklic. In tako zdaj že nad 50 let marljivo živa in si je s tem pridobil velik sloves.

Toda znan ni samo kot dober krojač, ampak tudi kot dober in veren kristjan. Vsakemu rad pomaga in noben berač ne gre od hiše brez daru. V prostem času vedno prebira katoliške časopise in knjige, vsaj je naročnik več kot desetih časopisov in revij. »Domoljub« in križje »Družbe svetega Mohorja« prihajajo v hišo že okoli 50 let.

Ob njegovi osemdesetletnici mu čestitamo in iz srca želimo, da bi ga Bog ohranil zdravega in čilega še mnogo let med nami, da bi doživel še mnogo jubilejev v krogu svojih domačih.

Zornetov oče, Bog vas živi še mnogo let!

Zlata poroka in smrt

Dne 7. oktobra sta v cerkvi sv. Jurija ob Pesnici slovesno obhajala zlato poroko zakonca Friderik in Marija Cerče, prevžitarja na Pesnici. Ganljivo je bilo videti, ko sta dva krepka fanta privedla v cerkev sivolasnega ženina, kateri zaradi ohromelosti ne more več sam hoditi,

dočim je njegova žena Marija še dokaj čvrsta in zdrava.

Zlatoporočnica sta bila vse svoje življenje poštenjaka, globoko verni in zavedna Slovenca. Zlatoporočni mož je bil več let ključar župnij-

Limbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

»Denar sem razposodil,« je lagal po kratkem molku. »Nekaj malega sosedom, večjo višoto pa sem dal očetu.«

Rezika se je začudila: »Kaj, ali tudi oče jemljejo na posodo?«

»Sklenili so neko kupčijo, pa niso imeli dovolj gotovine. Šteti je bilo treba takoj pri pogodbi. Do pomladi mi bodo vse vrnil.«

Odgovor jo je zadovoljil. Pri očetu je denar kot doma, četudi brez obresti. Sin ne sme biti tak, da bi jih zaračunal. Ivan bo tako dovolj premožen, kadar bo dobil kmetijo.

»Daleč so že tisti časi...« je menil in dostavil: »Ako ne bo kake posebne nesreče...«

»Trgale se bodo zanj. Tak fant in posestvo brez dajanja!«

V možje je vzkipele: »Le nastavlja naj se mu kaka deklinal Videla bo, kdo je Breznik iz Orešja!«

»Če bi živel Marica, bi bilo drugače...« Mati si je otrla solzo. — »Bog ve, kje je revica, da ni sledi ne glasu od nikoder? Ali bomo še kdaj izvedeli, kam se je izgubila?«

Zakajal je in skomignil z rameni. »Dovolj sem si prizadeval... Tudi uradno so jo iskali... Ves trud je bil brez uspeha...«

»In če bi zdajle odprla vrata in stopila v sobo... Zmeraj mi nekaj pravi, da jo bom še videla, preden umrjem...«

»Ako ne tu, pa tamkaj...« Potegnili si je klobuk na oči, da ni videla njegovega obraza. »Koliko sem že zmolil! Svete maše se spravljajo... Sledinjo nedeljo kupim svečo ter jo prižgem v znamenju pred Marijino podobo.«

»Hudo je!« — To je bilo vse, kar je mogel spraviti iz sebe.

Rezika se je naslonila na mizo in mlo jokala.

VIII.

Na Orešje je sijalo prvo pomladno sonce. Njegovi mladi žarki so božali rodovitno polje in travnike, ki so vstajali iz zimskega spanja. Po bregovih so že zvonili beli zvončki in rumene trobentice so svirale v pozdrav vstajajoči prirodi. Vmes so se oglašale mišne pesmice drobnih krilatcev. Ljudje so opravljali prva pomladna dela.

Breznik je komaj dočkal, da se je zemlja nekoliko osušila. Prvi je bil pri delu na vrtu, kjer je snažil drevje in zlagal suhe veje. Pomagal mu je Ivan; golorok in s privihanimi rokavi se je sukal, da je bilo veselje. Pozimji je bil prišel od vojakov.

Med delom nista mnogo govorila. Le sem in tja kako kratko besedo, kadar je bilo treba kaj vprašati. Oče je bil zmeraj nekam zamišljen in sin je poznal njegovo navado. Zato ga ni hotel preveč motiti.

Veje je bilo treba spraviti domov na dvorišče. »Naprežite!« je ukazal oče. »Dvakrat nimaš kaj peljati.«

»Ali naj pridem s konjem ali s kobilco?«

»Kakor hočeš. Samo da bo prej doma,« mu je dal na izbiro.

Ivan je prišel z obema. Naložila sta, kolikor je šlo na voz, potlačila in povezala. Nato sta pognala; konja sta se vzpenjala in zaganjala, a voza nista premaknila. Koless so se zarila v mehko zemljo.

»No, ali ne bo nič?« je kričal Ivan in mahal z bičem.

»Porinivale — Oče se je sklonil, da bi zlez pod voz, raz kateri so na obeh straneh visele veje.

sko cerkve sv. Jurija ob Pesnici. S pridnim delom in trudom sta si zlatoporočnica kupila lepo posestvo, kjer sta pamešno in razumno gospodarila do leta 1929, ko sta posestvo izročila sinu Andreju, ki je pa sedaj že unrl.

Slovesnosti zlate poroke se je posebno veselila njuna hčerka Katarina, poročena na posestvu pri Sv. Križu nad Mariborom. S svojim možem je prav lepo okrasila domačo hišo, kjer je svojemu očetu in materi pripravila primerno gostijo. Kdo bi mislil, da bo kmalu po zlati poroki svojih staršev pobrala smrt hčerko Katarino. Po nesrečnem naključju je Katarina padla po stopnicah tako nesrečno, da je 14 dni nato umrla. Pokopali so jo na pokopališču pri Sv. Križu ob številni udeležbi pogrebcev. Rajna mati je bila vrla krščanska žena, mati sedmih nepekrbljenih otrok. Naj počiva v miru draga Katarina, a svojece pa naj tolaži Bog!

Možem in fantom!

Duhovne vaje za fante in moše. Glavno zanimanje delo je končano. Zdaj je prišel čas, da se notranje prenovimo. V jeseni in pozimi dobri fantje in moše vsako leto želijo, da opravijo svoje duhovne vaje. V »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani, ki je nalašč za ta namen izdan, ima vsak udeleženec dobi svojo sobo, za ves čas popolno oskrbo in postrežbo, zraven posluša predavanja in dobi čas, da si nemošteno in v miru uredi svoje duhovno življenje. Udeleženci, ki so enkrat okusili blagoslov zaprtih duhovnih vaj, vedno in vedno radi prihajajo v Dom osvežit svojega duha in poglubil svoje versko življenje.

Letos je »Dom duhovnih vaj« precej oddan za razne posebne tečaje. Zato ostaja za splošne tečaje manj časa. Vsak naj torej pohiti, da se udeleži tečajev, ki so še na razpolago. Najbolje je, če se iz vsake župnije združi po več mož ali fantov in se skupno prigrasijo.

Letošnja tečaja bosta: za moše: od 11. do 15. novembra; za fante od 2. do 6. decem-

Fant se je uprl: Porivala ne bova. Saj ni nobene teže. Vsa vas bi se nama smejala.«

»Morava, če ne gre drugače...«

»Oče!« — Ivan je nategnil vajeti. »Sram me je, ker imamo take konje. Prosi sem vas že, da jih prodajte in kupite druge.«

»Kupi jih, saj ti ne branim,« je godel starec.

»To je pa druga beseda! Take vam bom priglasil, da se bo treslo Orešje, kadar se bom peljal po vasi.«

Ivan je obrnil bič in udrihal po konjih, ki sta se naposled le zganila in zdrijala po vrtu. Oče je hitel zavirati, da bi ustavil konja, preden prideta na cesto. Tamkaj je bilo nekaj meje; bal se je, da bi ne prevrnila.

Mimo po cesti je prišel potnik v ponošeni obleki. Roke je držal v žepu; glavo so mu pokrivali dolgi zmršeni lasje, ki bi mu jih bil lahko spletel v kito. Oguljeno čepico je sukal v roki.

»Ali ga poznate?« je sin namignil očetu.

»Polde je, saj mu je zapisano na obrazu.« Breznika je spreletela groza. »Spet je tukaj! O Bog, reši me tega človeka!« je vzdihnil sam pri sebi.

»Daj mi rajši kako drugo pokoro!« — Če bi bil srečal vruga, bi se ga ne bil tako prestrašil.

Ivanu se je zastudilo: »Le pogledjte ga, kakšen je. Kakor strašilo.«

»Človek na robu prepada,« je dostavil oče.

»Skoro bo zgrmel v globino.«

Capin je gledal potuhnjeno v tla; skoro zadela je ob Ivana na kraju ceste, pa mu ni prišlo čisto besedice. Le očeta je ošinil s strupenim pogledom.

Breznik je vedel, kaj to pomeni. »Denarja bo zahteval... Kdo ve, kje me bo spet zaletel?«

Sklenil je, da se mu bo postavil po robu. Tega mora biti konec za vselej. Naj se zgodi, kar hoče, na vse je bil pripravljen. Dovolj je že skrbi in groze, kdaj ga bo udarila usoda.

bra. Vsak tečaj se začne na prvi imenovani dan zvečer ob 6 in se konča zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša za ves čas (za hrano, stanovanje, luč, kurjavo, perilo in postrežbo) 120 din. Priglasitve se šimprej na naslov: Dom duhovnih vaj v Ljubljani, Zrinjskega 9. Kdor to bere, naj opozori tudi druge na ta tečaja.

Iz raznih krajev

Radeče. Žalostna in pretresljiva slika se je nudila pretekli ponedeljek potnikom, ki so potovali iz Maribora proti Ljubljani. Blizu kurilnice železnice postaja Zidani most je namreč lokomotiva mariborskega vlaka št. 620 do smrti povzela mladega železničarja Jakopiča Alojzija. Jakopič, progovni delavec, je šel okrog 11.45 čez tir s posodo v roki po pitno vodo. V času, ko je prestopal progo, hoteč se umakniti vlaku, ki vozi proti Celju, ni pravočasno opazil vlaka, ki je ravno v istem trenutku pripeljal iz Maribora. V zadnjem hipu je Jakopič sicer odskočil, da bi se izognil pogubonosnemu sunku lokomotive, a žal prepozno. Lokomotiva je z odbijač udarila mladega delavca v glavo, mu prebila lobanjske kosti, čemur je sledil izstop možganov, ga vrgla na tla, odrezala nogo v gležnju, prsi koš in trebuh pa popolnoma razmesarila. Bil je na mestu mrtav. Jakopič, ki je bil šele pred kratkim sprejet k progovni sekciji, je bil rojen šele 21. oktobra 1920 na Hotemelu pri Radečah. Naj počiva v miru. Njegovim staršem pa izrekamo iskreno sožalje. — Zalar Feliks, posestnik iz Gorelje, je sprejel za svoje dobro delo, ker je sprejel v oskrbo sedemletnega rejčnika, nevhvalno plačilo. Rejenček, ki ni naš državljan, mu je beje sam pokradel okrog 800 din, sosedom pa še okrog 200 din. Zalar zahteva povračilo omenjenega zneska od občine, ker je rejčnika prevzel iz občinske hišalnice, a ta se brani plačati ukradenega. Zaradi govorice, ki se širijo med sosedi, da je bil rejčnik le sredstvo za tatvino v rokah neke starejše osebe, je občinska oblast odstopila vso to zadevo tukajšnjim orožnikom, ki bodo, kar upamo, da se jim bo tudi posrečilo, skušali doznati pravo osebo, je zapletene tatvine. — Grda razvada je postopanje okoli cerkve mod. sv. maše. Tudi ti, ki mislijo, da so toliko napredni, da ne potrebuje milosti sv. maše, ostanejo rajši do-

ma, ne pa da hodijo med svetim opravilom pred cerkev zaljaja prodajate in delat neumestne pripombe na račun dobrih vernikov. Kako je ukrotiti take postopaje, je pokazal v nedeljo ž. g. kaplan.

Sava pri Lajti. Velika sreča vas čaka. Pri Tomboli na Savi dne 20. oktobra ob pol 3 lahko zadenete za 2 din mladega vola ali telice, ovce, vrečo bele moke, blago za celo moško obleko in žensko obleko, 2 kub. metra bukovih drv, kolo in še mnogo drugih lepih dobikov. Tombola bo na prostoru pri društvenem domu v korist električne razsvetljave župne cerkve na Savi. Tudi za malo bo poskrbljeno po nizki ceni.

Župnik Martin Bukovec 50 letnik

Prošli ponedeljek, prav na svoj godovni dan, 11. novembra, je dopolnil 50. leto svojega življenja ž. g. gosp. Martin Bukovec, župnik na Raki pri Krškem. Tekom svojega pastirovanja si je ž. župnik s svojo gorečo verno za božjo čast in pa z ljudomilostjo in dobroto pridobil srca vseh župljanov. Vse ga ljubi in spoštuje kot svojega dobrega očeta. — K petdesetletnici mu želi rajka župinja, naj mu da Bog doživeti še več jubilejev, ki bodo njemu v veselje, Bogu v slavo in v korist rajšim župljanom. — Faraši.

Razkrižje pri Ljutomeru. Pomotoma smo zadnji poročali, da je umrla Alojzija Lukman. V resnici je umrla Viktorija Lukman.

Jesenice. Mesno zavetišče na Jesenicah je imelo pretekli teden prvi smrti primer. Umrl je 65letni Potočnik Alojz, domačin. — Na Zabreznici pa je zatisnila trudne oči Katarina Zupan, po domače Kramarjeva mati. Dočakala je visoke starosti 89 let. Pokopali so jo ob veliki udeležbi na farnem pokopališču v Breznici. Dobri in verni materi naj bo Vsemogočni bogat plačnik za vsa dobra dela, ki jih je storila po-

trebnim. — Mohorjeve knjige so »župnišču na razpolago tistim, ki so jih naročili in plačali.

Skefja Loka. Banošina je odobrila kredit, da se začne asfaltirati cesta s kolodvora v Skofjo Loko. Moderniziran bo tudi ves Mestni in Spodnji trg. Okrajni čestni odbor je deloma že pripravil apnenec iz Skalarjevega kamneloma in keratofir iz Kamne gorice. Tudi stroji, potrebni za asfaltiranje, so že pripravljeni. Z deli se bo v kratkem pričelo in je upanje, da bo do spomladi cesta že modernizirana. Stroški so preračunani na 1.700.000 din. — Prosvetno društvo bo imelo v četrtek zvečer ob 8 redni občni zbor. Na našem odru se letos veliko igra. Zadnja predstava »Mrtvaški ples«, ki so se je udeležili tudi mnogi okoličani, je v vseh ozirom izvrstno uspeša. V nedeljo, 24. nov., pa bodo naši igralci za novotriško žegnanje vprizorili Milčinskega veseloigro »Cigani«. To je tako imenitna burka, da bo vsakomur žal, kdor bo ostal doma. — Vincencijeva konferenca bo začela zbirati darove tudi po okolici in hribih za Miklavžovo obdarovanje revnih družin. — V zadnjem času so umrli: Ivana Stanovnik iz Karlova, Helena Preselj iz Sp. trga, na dan sv. Martina pa smo pokopali Martina Mlinarja iz Sv. Ožbalt in Franciško Potočnik iz Sopotnice. Prav brdko bomo pogrešali pred nedavnim umrlo gđ. Ančko Kržnik iz Puštala, ki je svoje življenje posvetila skrbi za reveže in razširjanju kat. časopisa. Naj počiva v miru!

Meknje. Izredno veselje so doživeli v gorski vasi Brezje (okrog 600 m nad morjem) in v vasi Kržič, ko je 31. oktobra zvečer privrkat zasvetila elektrika. Pa je bilo prej tudi kaj truda in žrtev, a bratavska sloga je srečno prebredla vse težave. — Prosvetno društvo bo imelo 17. nov. ob treh popoldne svoj občni zbor, združen z Baragovo proslavo, pri kateri bo domači župnik s pomočjo skiptičnih slik razlagal Baragovo življenje. Isto društvo bo vprizorilo 24. nov. ob pol štirih pop. tridejansko, pri nas čisto novo komedijo »Učiteljica«. Rečemo le: pridite in pogledajte.

Preska. Prosvetno društvo bo priredilo v korist brezposelnim članom ZZZD v nedeljo, 17. nov. ob pol štirih igro »Mlinar in njegova hči«. Pridite!

St. Rupert na Dolenskem. Na vernih duš dan je Bog nenadoma poklical k Sebi 52letno posestnico Ano Zonta na Hrastnem. Dan prej je bila še v St. Rupertu pri sv. maši in sv. obhajilu, katerega sla s svojim možem redno vsak prvi petek v mesecu prejemala. Par dni prej se ji je

Najrajši bi se izpovedal na ves glas; morda bi mu tako utihnila vest, čeprav bi si obenem naprtli kazni. Toda za priznanje je še zmeraj dovolj časa, zakaj le v skrajnem hipu bo segel po tem pripončku.

Polde ga je zasačil zvečer o mraku. Pridružil se mu je kot prijatelj ter se mu začel prilizovati.

»Poberi se! Breznik je imel za vsiljivca eno samo besedo.

Tudi Polde je bil kratek. »Še tisoč denarjev!« je zahteval brez uvoda.

»Rajši jih vržem v blato in pohodim. Tebi niti belice!«

»Pa grem ter vas ovadim,« se je delal, kot bi hotel oditi.

Mož se ni dal več ostrašiti. »Če me ovadiš, se bomo pomenili zaradi izsiljevanja. In pa zavoljo prikrivanja kaznivega dejanja.

Capin je trenutno molčal, odločna beseda je za hip zaprla sapo. Toda kmalu se je spet oglasil: »Če bom sedel, ne bo zaradi tega žuljev. In na dobrem imenu ne bom nič izgubil. Vi pa — tak mož — pa v ječo! Sramota za vašo hišo!«

»Pa še to, da si mi grozil z maščevanjem. Andreje bo izprital, kar si govoril v njegovi gostini. Moja beseda bo zalegla več kot vse tvoje lažno gozdenanje.«

»Sitnosti vam bom pa te napravil in ljudje vas bodo obirali, da bo veselje. Snel vam bom z obraza krinko, grl madež jim bom pokazal na vaši duši.

Breznik je stal kot skala. Samemu sebi se je čudil, odkod je zajemal toliko moči in poguma.

Polde je sprevidel, da ga z grožnjami ne bo več omajal. Začel se mu je sliniti: »Dajte mi tisočak, pa bo prečrtano vse, kar ste zgrešili.«

»Beži! Izgubi se! Moža je zgrabil jeza. »Nimam denarja. Izgini, sicer —!«

»Oho, denarja nimate!« se je režal brez bojazni.

»Nimam!« je pribil odločno. »Konje bo treba kupiti. Ivan pojde v semenj na Hrvaško.«

Potepla je še nekaj časa pritiskal, a je na posled le odnehal. Utihnil je in zaostal na poti. Breznika je skrbelo, da ga bo prehitel in napadel. Sicer se ga ne boji; toda če bi ga kje počakal in oplazil, bi na spopad ne bil pripravljen.

Odslej mu je bil nadležnik zmeraj za petami. Kakor hudobec, ki zalezuje ubogo dušo. Podnevi ga je plašil bolj oddaleč, toliko da ga je videl. O mraku pa se mu je približal in ponavljal svojo staro pesem. Breznik pa svojo: »Beži, izgubljenec!«

Nekoč mu je zapretel z orožniki zaradi nadlegovanja. Capin se je ponašal, da se jih ne boji, pa je vendarle pomagalo. Odslej se mu ni več tako nastavljal, čeprav je še vedno postopal po Orešju.

Breznikova pokora je bila huda in grenka. Živel je v nepretrganem strahu, kdaj bo razkrito njegovo dejanje. Videl je, kako bo stal razgaljen pred sosedi. »Res je!« porečejo. »Daleč je zabredel. Še slabši je kakor Brajdes!« — Očitni mu bodo zvezo s cigani. Kaj slabega ljudje radi verjamejo, in ne raziskujejo, koliko je laž med resnico.

Grožnjam in preganjanju se je mož naposled nekako privadil. Njegova občutljivost je opesala, upirati se je naveličal. Zgodi naj se, kakor mu je pač usojeno. Višja moč naj odločuje.

Ivana je pri gospodarstvu čedalje bolj upošteval. »Sam naj se navadi misliti,« mu je dal, naj odločuje. »Izkušnje je treba tudi prav uporabljati. Še izkušnemu človeku rado spodleti, kaj žele novince!«

Razen poljedelstva ga je vzgajal tudi za kupčijo. Mož je nekaj barantal s konji, pri čemer mu je večkrat kaj ostalo. Pred leti pa je

opustil prekupčevanje. Sin ni kazal spočetka nobenega veselja do prodajanja ali kupovanja. Ko je prišel od vojakov, kjer je služil pri konjenici, pa se mu je takoj oglasila želja do postranskega zaslužka.

Oče ga je krepko podpiral. Dovolil mu je, naj proda oba konja in kupi druga. Ivan se je odpravil na sejem proti hrvaški meji. S seboj je vzel lepo vsoto denarja. S praznim žepom ni moral odpotovati. Nekaj mora ostati tudi za potnino.

Pred odhodom od doma mu je dajal oče pametne nasvete. Pazi naj na denar in gleda, a kom bo hodil, da ne pride v roke sleparjem. Pri kupčiji ni človek nikdar dovolj previden.

Ivan je bil v srcu še zmeraj vojak, zato ga vse to ni prav nič skrbelo. Sleparjev se ni bal; takim ljudem je pregreha zapisana na čelu. Konj je vaje, izbiriti zna in za morebitne napake bo zahteval jamstvo.

»Pot je dolga in nevarna.« — Oče se je bal, da ga bo v samotni kdo napadel. Svetoval mu je, naj se ogiblje noči in samotnih krajev.

»Brez skrbi, oče! Denar je skrit pod telovnikom. In samokres na sedem ognjev.«

Oče mu je segel v roko: »Zbogom in kmalu se vrni!«

Zarja, ki je že obrobljala gorovje, je obetala krasno pomladno jutro. Danica nad vasjo je bolj in bolj bledele. Piščki so se budili iz spanja in prepevali jutranje slavošpeve.

Ivan je krenil po bližnji na vlak: onkraj gorovja je bila postaja. V goru je bilo še mračno zaradi gostega mladega zelenja, dočim se je zunaj na planem že danilo. Pot se je ožila v stezo in prodirala v goščavo.

Na ovinku, kjer se je skozi drevje že svetlikalo, je nekaj zašumelo. Kakor bi se bila pod nogami prelomila snega veja. Ivan je sprel z desnico pod suknjč v bližino samokresa. Postal je in poslušal, a spet je bilo vse mirno in tiho.

(Nadaljevanje prihodnje.)

poročila hčerka, in bi se imela v nedeljo vržiti v vodo, mesto katere pa je bil pogreb. Pokojna Zontova mama je bila vrla katoliška mati in žena ter velika dobrotnica revežev. Naj ji bo Bog bogat plačnik, preostale pa naj v tej bridki izgubi tolaži Bog. — Mlad, komaj 20 letni dninar je bil radi nekega delikta obsojen na sedem dni zapora. To mu je šlo tako na živce, da se je proučeval tork malo pred zadnjim večernim vlogom vlegel na postaji Rakovnik na žel. tračnice, kjer mu je viak odrezal glavo. Drugo jutro so ga našli mrtvoga. — Društveno življenje je spet na novo oživel. Dvorana je večer za večerom zasedena. Fantje in dekleta se pridno vadijo za veliki tabor, ki bo prihajajo leto v Ljubljani, igralska družina pa nam pripravlja za nedeljo, 17. nov. lepo veselotigro. Trojčkie. — Bivši naš kaplan g. Stanko Grims, ki je bil zadnja leta izseljenški duhovnik v Franciji, je imel pri nas zanimivo predavanje o Franciji in o naših izseljencih, za kar smo mu vsi zelo hvaležni in si želimo še več takih predavanj!

Slov. Konjice. Skrajno slabo vreme ovira poljska dela, izmed katerih je najmujejša setev. Čeprav bo že skorej polovica novembra, naši kmetje še niso več semena spravili v zemljo kakor toliko, da bi se jim povrnilo seme. Zaradi tega vlada precejšnja skrb, kaj bo z osimino. Ako te ne bo mogoče vsejati, bodo spomladi posejali zato več koruze. — Tukajšnja občina je prebivalstvu priskočila na pomoč na dva načina: po toči prizadele je oskrbele z žitom, revnejšim prebivalcem pa bo izdala iz svojega gozda drva po nižji ceni. — Draginja se je pri nas zelo močno vsidrala ter jo vedno huje čutimo. Mnogi se upravičeno boje, kako bodo preživeli zimo. — Med Bregom in Tepanjskim vrhom pelje občinska cesta preko Dravinje, kjer pa ni nobenega mosta, zato bi bilo potrebno ga zgraditi. Kadar je voda nekoliko večja, že ni mogoče voziti.

Vesese. Prosvetno društvo je imelo v nedeljo, 3. nov., po litanijah ob obilni udeležbi članov svoj redni občni zbor. Iz poročil odbora posnemamo, da šteje farna knjižnica, ki jo upravlja društvo, 539 knjig različne vsebine. Člani se je premalo poslužujejo, znamenje, da ni pri mladini pravega zanimanja za dobro knjigo. Blagajnik je poročal, da je bilo dohodkov 5329 din in stroškov 5256 din, preostanek 72 din. Predsednik je poročal, da so bile 3 predstave na odru, dvakrat smo imeli skioptično predavanje, v zimskih mesecih je bilo 13 sestankov za fante. Zahvalil se je vsem, ki so podpirali društvo in sodelovali

pri prireditvah. Ob priliki občnega zbora je predaval g. misijonar Lenček na podlagi skioptičnih slik o misijonstvu v prvih stoletjih in o misijonarjih v današnji dobi. Navzoči so z velikim zanimanjem sledili predavanju in se vnovič navdušili za gmetno in duhovno podporo misijonom.

Mrtvem uočetu

*Tam daleč, daleč za gorami
osamljen grob stoji,
v njem spi moj oče, sladko spi.
Na grobu svetlih luči ni,
nikdar ga cvetje ne krasí,
le pesem ptic očeta drami,
a on se več ne prebudi...*
*Le spi, moj oče, sladko spi!
Preveč se trudi tvoja hči,
preveč trpi —
in tebi bi hudo bilo,
če gledal njene bi boli...*
*Le spi, moj oče, sladko spi,
saj kmalu pride dan,
ko tvoj otrok se umiri
in rešen bo težav, skrbi...*
*Le spi, moj oče, sladko spi,
saj kmalu pride dan,
ki duša ga imeti hoče,
saj kmalu pride dan,
ko združi naju večni oče...*

Dobriče. 28 letni mladenič Muli Anton iz Kozjaka je oni dan po noči s konjem vozil iz Mirne peči proti Dobriču sod sliv za kuhanje žganja. Nekako ob 9 zvečer, nekoliko od Rdečega Kala, so mu konji zavili iz ceste po neki stranski poti. Ob strani tega pota je bil do tri metre globok prepad, kamor je voz s fantom zdrsnil, se preokrenil in padel na fanta, kateremu je stisnil prsni koš tako močno, da je ubogemu mladeniču bruhnila kri iz ust, nosa in ušes. Fant je bil na mestu mrtve. Zgodaj zjutraj so ga našli pod vozom, seveda že popolnoma hladnega. Njegovo trup-

lo so prepeljali na očetov dom na Kozjak. Mladenč je bil član gasilskega društva na Občinski in zato ga je društvo spremljalo na zadnji poti. Mlademu fantu naj bo Bog dobri sodnik. — Deset tisoč kilogramov semenske pšenice, ki je bila kupljena v Banatu, je bilo letos posejane v Dobričah. Površina, ki je bila posejana s tem žitom, je že večji del pod vodo, ki je narasla radi naglega taljenja snega in deževja. Tudi za naprej ne bo zlate pšenice.

Luče pri Višnji gori. Pred kratkim smo pokopali priljubljenega cerkovnika Berlana Antona, v starosti 61 let, iz Luč št. 21, župnija Zalna. Imenovan je bil cerkovnik pri podružnici sv. Ožbolta v Lučah okrog 40 let. Pokojni je bil globoko veren, pobožen in dobrega srca; sicer sam revež je rad pomagal revežem, noben siromak ni odhajal od njega brez daru. Zato veliko siromakov obkazuje njegovo pregodno smrt. Bil je naroden na >Domoljub< preko 30 let. Istotako je bil narodnik >Mohorjevih knjig< od l. 1895 vse do svoje smrti. Pokojni zapušta na domu samo svojo bolno sestro Marijo, za katero je skrbel in z njo živel v pravi bratovski ljubezni. — Naj počiva v miru!

Svibno pri Radečah. V naši vasi popravljajo cesto, zato imamo dovolj blata, ker so pota razkopana. Za cestno-graebenega predsednika je bil izvoljen g. Ivo Pečnik in zato upamo, da se mu bo s pomočjo merodajnih krogov posrečilo kmalu urediti cesto. Dal Bog!

Vokle pri Kranju. Na zahvalno nedeljo je priredila šenčurska M. K. Z. zahvalni praznik. Dolga je bila vrsta mladine iz naše vasi, ki je nesla pridelke in sadeže v sprevedu. Po blagoslovu v cerkvi so šli v dvorano, kjer so priredili kratko akademijo. — Naše prosvetno društvo pridno deluje. V nedeljo, 17. novembra ob 3 popoldne bodo igrali v dvorani igro >Mrtvaški ples<. Ker je igra lepa in pomembna za današnje čase, upamo, da jo bodo ljudje prišli radi pogledati.

Slovaške Konjice. Zbrane pesmi Jurija Vodnika, slavnega skomarskega pevca in pohorskega pesnika, ki je pred dobrih 80 leti še po naših krajih >vse sorte pesmi trosil, izidejo v knjigi najbrž že aprila 1941. Čitatelje našega lista na to opozarjamo. Pesmi bo izdala Družba sv. Mohorja. — Na naših šolah vladajo težke razmere. Ker se je v poslopje dekliške šole naselila meščanska šola, ki bo s septembrom prihodnjega leta popolna, se je dekliška šola morala preseliti v prostore deške šole. Ponk je razdeljen tako, da

JULES VERNE

GOSPODAR SVETA

Poedini inavitejši posestniki farm pa so se vendar pokazali bolj pogumni in se niso hoteli pridružiti beguncem. Nasprotno, celo približali so se gori na razdaljo dveh kilometrov in opazili, da plameni polagoma ugasajo in bodo bržkone popolnoma ugasnili. Zdelo se je, da okolici sploh ne preti nobena nevarnost. O bruhanju kamenja ali zarezave lave ni bilo nikjer sledu. Nikakega prasketanja ni bilo čuti več. Zar v oblakih je pojemal in okolica se je kmalu spet pogreznila v črno temo.

Medtem so se tudi begunci jeli na svojem begu ustavljati, videč da jim vendar ne preti nobena nevarnost. Polagoma so se začeli vračati na svoje domove.

Okrog štirih zjutraj so bili robovi pečin Orlovskega gnezda le še slabo osvetljeni od blečega sijaja. Požar je ugasel, morda zaradi pomanjkanja hrane, ali bogve zaradi česa; upanje je bilo, da je nevarnost konec.

Gotovo pa je bilo, da o kakem ognjeniškem izbruhu ni att govora.

Okrog pete ure zjutraj, ko je bil vrh že spet zavil v črno temo, so je nad njim zaslišali čuden šum, kakor nekakšno pravilno udarjanje ogromnih kril. In če bi bilo že jutro, bi prebivalci sel in farm po okolici mogli videti, kako se je nad vrh Orlovskega

gnezda dvignila v zrak čudna pošast, ki je izginila v smeri proti vzhodu.

>Gospod Stroke, smatram vas za najposposnejšega za te naloge!

Dne 26. aprila sem odpotoval iz Washingtona in drugi dan dospel v Railey, glavno mesto severne Karoline. Upravnik policije me je pričakoval dosti nestrpno.

>Gospod Stroke, je začel, »ali ste vi še vedno tisti premeteni in razboriti mož, ki nam je že tolikokrat podal dokaze svoje prebrisnosti?«

>Menda že, pravim.

>Dobro torej, Stroke, poslušajte me! Gotovo vam ni neznano, kaj se je dogodilo v Apalaškem pogorju blizu Morgantowna.

>Seveda, gospod upravnik! Ti nenavadni dogodki so po mojem mnenju zmogni vzbuditi radovednost še drugačnih ljudi od mene.

>Res ni dvoma, da so nenavadni in čudno zagonetni. Nastane vprašanje, ali morda dogodki na Orlovskem gnezdu ne krijejo v sebi nevarnosti za potres ali izbruh ognjenika?

>Gotovo, gospod upravnik.

>Zaradi tega je velike važnosti, da se dožene, kaj je prav za prav s to stvarjo. Dasi smo napram naravnim neizogledam brez moči, je vendar umestno, da pravočasno opozorimo

ogroženo prebivalstvo na nevarnost, ki mu preti.

>Brez dvoma je to dolžnost oblasti, gospod upravnik. Na vsak način moramo doznati, kaj se tam gori godi.

>Tako je, Stroke! Samo mislim, da bo to združeno z velikimi težavami, ker se v onih krajih neprestano trdi, da je nemogoče preplezati stene Orlovskega gnezda in pogledati v notranjost.

>Nemogoče se mi ne zdi. Samo, da se krijejo stroški, ki bi prišli pri tem v poštev.

>O kritju stroškov ni govora, zlasti še, ker gre za to, da se pomiri prebivalstvo ali prepreči nesreča. — Ali pa je sploh res, da se je nemogoče povzpeti na vrh Orlovskega gnezda? Kdo more vedeti, nima li morda na njem skrivališča družba zločincev, katere edina ve za dohod na goro?

>Kako, gospod nadzornik, vi mislite, da so morda zločinci — — —

>Lahko, da se motim, Stroke, in da so res le prirodni vzroki. In prav zaradi tega moramo stvar kar najhitreje preiskati. Zato mora nekdo čimprej v oni kraj, da začne s preiskavo, in to ste vi, Stroke!

>O, to me iz srca veseli, gospod upravnik! Bodite prepričani, da nočem ničesar opustiti, da se stvar pojasní.

>Dam vam pismo na mestnega načelnika v Morgantownu, da lahko skupno ukreneta potrebno. Zanesem se na vas, da boste srečno uspešni.

>Če ne uspem, gospod upravnik, bo razlog samo v tem, da so mi bile na poti zaročke, katerih ni bilo mogoče premagati.

imajo dopoldne pouk dečki, popoldne pa deklice. Traba bo novega poslopja za eno šolo, meščansko ali deškiško.

Sv. Marijeta nke Ptuja. Najvažnejše za našo župnijo je trenutno gotovo novostanovljena elektrificirana zadruga in njeno delo za elektrifikacijo šmarjete občine. To delo moramo vsi šmarjetani podpirati vsak po svojih močeh, le tedaj bomo dosegli uspeh. — Članice deškiškega krožka so nas preteklo nedeljo razveselile z lepo uspelo igro: Magdina krtev. — Nenadno, nekaj dni trajajoči sneg je naredil precej škodo na drevju. Nekateri pa pravijo, da je bil tudi koristen v toliko, ker je marsikje nalomil drv, ki jih ljudje pogrešajo vseh povsod. — Vinogradniki so zadnje dni dobili nekaj sladkorja za sladkanje mošta. — Po dolgem čakanju je tudi čebelarstva podružnica dobila za svoje člane 350 kg breztoršarskega sladkorja za sladkanje, oziroma zasilo krmiljenje čebel. Vsi drugi tožijo nad slabo in mokrotno letino, le naši mizarji so letos zadovoljni, ker imajo v potokih dovolj vode, da celo leto lahko meljejo. — Pred vojsko smo imeli nekdanj samo dvoje zbirk ali pobiranj. V povojnih letih do lani petero, a letos pa kar osmero pobiranj. Na novo troje je bilo pobiranje za dijaško kuhinjo gimnazije v Ptuju, potem za meščansko šolo v Ptuju in pa ljudsko šolo na Zavrtu. Poslednje je najbolj upravičeno.

Jezencice. Občni zbor Kerkovega prosvetnega društva je lepo uspel. Izvoljen je bil nov odbor z g. Albinom Smolejem na čelu. — Fantovski sestanki so letos prav dobro obiskani. Snov predavanja je privlačna in zanimiva. Bila so predavanja o samoumorih, tako z zdravniškega kot z verskega stališča. Za dobra in vestno pripravljena predavanja so želi predavatelji splošno priznanje.

Pri Sv. Antonu v Veliki Loki pri Višnji gori bo sv. maša 24. novembra ob 10. Takrat bo blagoslovljen nov bronast zvon ter darovanje za novo cerkev. Castilec sv. Antona v ljudno vabljeno! Vlaki prihajajo ugodno za romarje tja in nazaj. Zeleniška postaja Višnja gora in Zalna.

St. Gotard. V nedeljo, 17. novembra t. l. bo slovesna blagoslovitev nove zadrugne mlekarke stavbe v St. Gotardu. Stavba je zgrajena higienično in praktično ter povsem odgovarja današnjemu mlekarstvu. Zasluge za praktične nasvete in za lepo ureditev ima banški referent za mlekarstvo g. inž. Erpič. Mlekarstva zadruga v St. Gotardu je bila ustanovljena l. 1936, ter se je razvijala vsa čas v tujih prostorih. V svojih novih prostorih se bo še lažje razvijala v pomoč revnemu kmetijskemu prebivalstvu. Vse člane vabimo,

»Potem bomo videli, kaj je še možno storiti. Poudarjam, da Vas smatram za moža, ki je po darovitosti za to težko nalogo najposobnejši. Jutri takoj odpotujte in sporočite mi sproti pisмено ali brzojavno o poteku raziskavanja.«

Takoj sem odšel domov, spravil skupaj najpotrebnejše za pot in se z železnico odpeljal v Morgantown.

Načelnik Morgantowna, gospod Smith, je bil doma, ker ga je brzojavka pripravila na moj prihod. Predal sem mu pismo upravnika policije in tako sva se hitro spoznala.

Sprejel me je brez kakih posebnih ceremonij. S pipo v ustih in s čašico žganja pred seboj je sedel udobno za mizo. Služkinja je takoj prinesla še eno čašico in jaz sem moral najprej z njim trčiti, preden se je med nama razvil pogovor.

»Torej v Washingtonu so radovedni,« je začel, »kaj krije Orlovsko gnezdo v sebi? Jaz tudi, gospod Stroke!«

»Potem imate,« odvrnem, »dosti povoda za to, da se dožene, kaj je s temi prečudnimi pojavi, ki vznemirjajo vso okolico.«

»Predvsem vam moram reči, gospod Stroke, da jaz za svojo osebo nikakor ne morem verjeti, da bi Orlovsko gnezdo imelo ogajeniško žrelo, kajti nikjer na vsem Apalaskem pogorju ne najdemo sledu o kakih vulkanskih izbruhih. Nikjer ni najti ne pepela, ne lave, ne ničesar takega.«

»Toda potresi, gospod Smith?«

»Seveda,« potresi, ... ti nesrečni potresi!« vzklile načelnik in skomigne z rameni. »Kdo

Koledarček ZZZ

Izšel je koledarček Zveze združenih delavcev za leto 1941. Po svoji vsebini je zelo pester in zanimiv, ker je sestavljen nalašč za slovenskega delavca. V njem delavec najde vse, kar mora vedeti za zaščito svojih stanovskih pravic.

V uvodnih besedah daje delavcu smer boja za dosego svojih pravic po okrožnicah velikih papežev Leona XIII. in Pija XI. Za tem prinaša načela in organizacijski sestav ZZZ s svojimi strokovnimi zvezami ter za delavca zelo važna pojasnila o socialnih ustanovah, nadalje važnejša določila iz delavske zakonodaje, ki so delavcu neobhodno potrebna, ako noče, da ga kapital izkoristi po mili volji. Vsebuje še razna navodila, ki so zlasti važna za delavske zaupnike in druge za vsakdanje življenje vsakomur koristne nasvete.

Brez tega koledarčka, ki vsebuje tudi dosti lepih slik, naj ne bi bil noben zaveden slovenski delavec. Cena je 10 din. Naroča se pri Zvezi združenih delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22, II. nad., telefon 35-29, poštini predal 375, ali pri njenih podružnicah.

da se udeležijo slovesnosti v nedeljo, 17. t. m. ob 2 popoldne, da vidijo sad svojega dela in da so še vnaprej zvesti svoji zadrugi. Obenem bo tudi blagoslovitev nove vaše kapele v St. Gotardu s kipom Presv. Srca Jezusovega, katero so zgradili vsašani iz Limov in Zaplanine.

Vodice na Ljubljano. Fantovski odsek v Vodiceh vprizori v nedeljo, 17. novembra 1940 popoldne ob 3 v Društvenem domu v Vodiceh vojaško dramo iz svetovne vojne: »Konec poti, krenimo vabimo.«

Podzemelj (Bela krajina). Na Martinovo nedeljo — pri nas farno žegnanje — bo v Podzemlju zasvetila elektrika. Zupna cerkev bo lepo razsvetljena. Ponoči pa se bo videl na stolpu močnen križ, ki bo metel močna snop luči daleč naokrog. Seveda bo ta križ stal samo eno noč. To

ve, če so sploh bili. Prav ob tistem času, ko so bili plameni najsvetlejši, sem bil na svoji farmi, komaj kilometer od Orlovskega gnezda. Pa čeprav se je slišalo nekakšno brnenje v zraku, ni bilo o kakem potresu ni sledu.«

»Toda gospod upravnik policije je prejel tako poročila.«

»Poročila so pač nastala pod vplivom velikega strahu,« odvrne gospod načelnik.

»Dobro, toda kaj je s plameni, ki so žvi-gali nad stenami?«

»Plameni, to je povsem nekaj drugega. Videl sem jih na lastne oči. Moglo se je tudi razloženo slišati nekako žvižganje, kakor da bi para uhajala iz parnega kotla.«

»Za ta pojav torej lahko pričate!«

»Da gotovo!« še sedaj mi brni po ušesih.«

Ali niste, gospod Smith, istočasno slišali tudi nekaj podobnega, kot udarce ogromnih kril?«

»Da, to tudi, gospod Stroke. Toda le katera orjaška ptica bi potem, ko je ogenj v Orlovskem gnezdu ugasnil, mogla odleteti, in pa kakšna velikanška krila bi morala imeti? Je li Orlovsko gnezdo res bivališče takih zračnih pošastí? Pa bi se vsaj kdaj morale videti, kadar krožijo nad svojim orjaškim gnezdom. Da, tu leži do sedaj še neodkrita skrivnost!«

»Ki jo pa bomo odkrili, gospod Smith, če mi boste pri tem pomagali.«

»To se razume, gospod Stroke, in to tem rajši, ker mi je mnogo na tem, da se prebivalstvo pomiri.«

»Torej krenemo takoj jutraj na pot.«

»Da, jutri, jutraj!«

bo za otvoritev. Pred dvema meseci so se zgnili Gračani in zdaj še svetijo. Prostor za transformatorsko postajo je dal g. Šutej brezplačno. Vsa montaža je v prostorih, kjer je g. Šutej imel, roj svoj benecinski dinamo. — V o. motje tega transformatorja je prišel tudi Podzemelj in smo takoj sklenili, da bi tudi mi radi imeli elektriko. In šlo je. Elektrificirana bosta tudi Klošter in Vranoviče. »Drugo leto pa mi,« pravijo Krasinčani. Če jo bo Krasinč dobil, se bodo tudi Gribelci zgnili. — Umrla je 92 let stara Marija Kralj iz Boginje vasi. Bila je najstarejša v župniji. — Nedavno smo pokopali 77letno vdovo Marijo Kralj iz Gradca. Bila je dobra žena. — Prihodno nedeljo bodo gribeljski gasilci igrali igro na svojem gasilskem odru v Gribljah. — Na podzemljskem odru se pripravljajo igralci. Odigrali bodo lepo, dolgo igro. Povedali bomo prihodnje kdaj bo, Oder in dvorana dobila električno luč. Pretekli petek nas je zapustila tukajšnja učiteljica Jožica Zlebnikova. Odšla je s težkim srcem na novo službeno mesto.

Naznanila

Božična igra »Kralj z nebom«, ki jo je spisal Edvard Gregorin, član Drame Narodnega gledališča v Ljubljani, je naše najpomembnejše delo te vrste. V sedmih znamenjih, polnih pretesljivo lepih prizorov, je prikazana zgodovinska doba vnebovpijočih krivic, sovraštva in trpljenja ljudstva, med katerim se je rodil Kralj miru in ljubezni. Vseposvoda, kjer koli je bila širom po Sloveniji uprizorjena ta igra, nekateri odri jo za božič stalno ponavljajo, je pretresla in ganila gledalce do solz božičnega miru in veselja. In v božični dobi našega časa bodo mnogi želeli slišati živo oznanilo, ki ga v tretjem znamenju razodejejo angeli pastirju na nočnih poljanah: Rodil se vam je Odršenik! Zato Gregorinovo božično igro »Kralj z nebom« odrom glede priprav pravi čas priporočamo.

Proizvodnja živega srebra v Italiji. Skupna proizvodnja živega srebra v Italiji, ki ga pridobiva največ v idrijskem rudniku, je znašala ono leto v prvih devetih mesecih 1750 ton, med tem ko je v istem razdobju prejšnjega leta znašala le 1715 ton. Skupno je vrednost izvoženega srebra znašala 44,7 milijonov lir.

S tem se poslovim od morgantownskega načelnika.

Vrnem se v svojo gostilno, da se pripravim za daljše bivanje, kajti nisem mogel vedeti, koliko časa bo raziskovanje trajalo.

Popoldne se ponovno sestane s mestnim načelnikom in odgovoriva se, da odrinemo ob prvi zori.

Glede reševanja najine naloge sva se zedinila ob tem načrtu:

S seboj vzameva dva izvežbana vodnika, ki sta že večkrat plezala po vrhovih Modrih gora. Na vrhu Orlovskega gnezda seveda še nista bila, ker je bilo splošno znano, da dohod k vrhu preprečuje venec nepristopnih sten. Smith ju je osebno poznal in lahko se bo na nju zanesel. V ostalem morda ne bo več tako težko priti v notranjino Orlovskega gnezda, je sodil Smith, ker se je pred nedavnim časom odrgala velika skala, zaradi česar je dohod morda prost.

To bi bil v resnici srečen slučaj, gospod Smith,« odvrnem.

Bomo videli, gospod Stroke, Torej na svidenje!«

»Na svidenje!«

Gospod Stroke se zama trudi, da bi zlezal v Orlovsko gnezdo.

Naslednjega dne v prvi zori krenemo iz Morgantowna. Spremljala sta naju dva vodnika: tridesetletni Horn in petindvajsetletni Bruck. Bila sta to neustrašena hribolazca, močnih rok in nog, spretna in preizkušena, ki sta temeljito poznala ta del okolice.

(Nadaljevanje prihl.)

Varčevanje

V kraljestvu živali jih najdemo celo vrsto, ki zbirajo poleti hrano za zimo, ko bo vse pod snežno odejo. Najlepši zgled varčevanja je čebela. Poleti nabira med in vosek, da bo preživeła še tako dolgo zimo.

Ako torej želi skrbijo za slabe čase, potem je še veliko bolj naravno, da skrbijo za slabe čase tudi ljudje.

Eni varčujejo, da si s tem zagotovijo brezskrbno starost, drugi zato, da bo njihova hčerka imela doto ali bala ob poroki. Tretji hranijo, da bo mogel njih sin študirati ali se izučiti kakšne obrti ali trgovine in končno otvoriti lastno trgovino, obrt ali pisarno itd. Zakaj vsak vstop v življenje zahteva nekaj denarja.

Mnogi starši skrbijo za svoje otroke takoj po rojstvu, ko nalože na hranilno knjižico za otroke manjši ali večji znesek. Pozneje pridene kakšen desetak in stotak tudi boter, stric in teta. Ker hranilnica vloge obrestuje, zneski seveda naraščajo. N. pr., če danes kdo vloži na hranilno knjižico 100 din, mu plačuje za teh 100 din hranilnica 4 ali 5 din obresti, tako da naraste prvotnih 100 din že po preteku enega samega leta na 105 din. Kot zanimivost naj dodamo še to: Ako bi pustili 100 din na hranilni knjižici 20 let, vam današnji stotak naraste na 265,32 dn, po 25 letih pa že na 344 din, v 50 letih pa na 13.957 din. Vloga v hranilnici dela za vas tudi med tem, ko vi ne delate nič, ker morate spiti ali se zabavate. Vloga donša obresti, obresti pa zopet obresti.

Kaj delajo denarni zavodi z denarjem svojih vlagateljev? Nekaj ga imajo seveda vedno v blaginjah, večino denarja pa posodijo raznim podjetnim ljudem, ki nimajo sami dovolj denarja, da bi si mogli postaviti hišo, otvoriti trgovino, urediti delavnico itd.

In kdo bo vse našel zaslužek pri gradnji hiše? Kopači, zidarji, betonarji, ključavničarji, tesarji, mizarji, steklarji, kleparji, instalaterji vodovoda in elektrike, pa tudi lastniki gozdov. Skoro ni obrti, ki ne bi našla dela pri gradnjah hiš. Prav tako imajo koristi od stavb tovarne, industrija in po njih premogokopi, saj porabi industrija mnogo premoga in elektrike. V tovarnah so delavci, ki dobivajo plačo. Z njo kupujejo živež in drugo, kar pridela kmet.

Vidite torej, kaj pomenijo nova posojila denarnih zavodov. Seveda so taka posojila mogoča le, ako imajo denarni zavodi nove

Sodobno letalstvo

V sedanjih vojni slišimo mnogo o modernem orožju, modernem strelivu, bojnih ladjah, letalih, minah in podobno. Gotovo nas bo zanimalo, iz česa je sestavljeno strelivo, kako je nastalo in kako ga uporabljajo. Razumljivo je pri tem, da ima vsaka večja država svoje moderno orožje, o katerem ne govori rada in zato tudi mi ne moremo vedeti, kako je in kako ga delajo, ker je to pač vojaška skrivnost dotičnih držav. Nekaj pa vendar lahko povemo o modernem strelivu.

Letalske bombe imajo obliko kaplje ali torpeda. Letalske bombe imajo velik moralni vpliv, ker lahko zadenejo vse cilje na zemlji. Zato letala ne služijo v moderni letalski vojni samo za to, da bi rušila in zažigala sovražnikove postojanke, temveč tudi zato, da širijo zmedo in strah med civilnim prebivalstvom. Prvi so uporabljali letalske bombe Italijani v Tripolisu. Letalskih bomb je več vrst. Tako imamo rušilne bombe, zažigalne bombe, bombe, ki povzročajo umetno meglo in plinske bombe, to je bombe, napolnjene s strupenimi plini. Zažigalne bombe, ki naj povzročijo požare v skladiščih municije in orožja, v skladiščih za živilske potrebščine, v vojašnicah in vojni industriji, mečejo letalci v velikih količinah, ker vsaka ne zadene in vsaka tudi ne zažge. Bombe se povzročile umetno meglo zavijejo cele pokrajine v meglo in jo naredijo nevidno.

vlage. Zastoj v gradbeni delavnosti izhaja od tod, ker ima pri nas le malo ljudi toliko denarja, da lahko plačajo vse račune n. pr. za novo hišo takoj, večina računa na posojilo. Tako torej jemlje denar, ki je zginil iz denarnih zavodov v razna skrivališča, kakor so domače blaginje, nogavice, blazine ali peči drugim delo, lastniku pa ne daje nobenih koristi, namesto da bi mu prinašal lepe obresti.

Težki so današnji časi, vendar je tudi v teh dneh potrebno varčevanje in sicer bolj, ko kdaj koli prej. Kdor pametno varčuje, si ustvarja trdno bodočnost, obenem pa podpira napredek svojega kraja, svoje dežele in vse naše države.

Zelo nevarne so plinske bombe. Napolnjene so s raznimi plini. Ko se razpočijo, se iz njih razširja plin. V sedanjih vojni še ni bilo aliasti, da bi se jih kdo posluževal. Rušilne bombe so napolnjene s proviziranim razstrelivom in porušijo vse, kamor pridejo.

Morske mine imajo obliko krogle, napolnjene pa so prav tako s razstrelivom. Nekatere so zasidrane tik pod morsko gladino, druge pa prosto plavajo po njem. Tudi teh je več vrst. Nekatere eksplozirajo takrat, če se ladja dotakne majhnih ročičkov, pritrjenih na obodu. Druge so zopet že sprožene in tako naravnane, da se razpočijo, kakor hitro vozi nad njim kakšna ladja. Mine razpostavijo v ozkih vodah v več vrstah v obliki žahovnice, na visokih morjih pa naredijo posebna »miska polja« v razporednih vrstah ali v obliki črke V. Prosto plavajoče mine so se prvič pojavile v rusko-japonski vojni.

Torpedo je že nekoliko starejše in bolj znano strelivo. Prvič so ga izdelali l. 1850 ne kot strelivo, temveč kot sredstvo za poganjanje. Ko pa so izumili l. 1864 ribičski torpedo, ki se giblje sam pod vodo proti določenemu cilju, je postal torpedo važen tudi kot orožje. Torpedo je postal ožjeni kralj v japonsko-kitajski vojni, ko so Japonci leta 1895 torpedirali dve kitajski obkolni ladi. Torpedo

Pod vaško lipo

Škodljivi plevel je treba izkoreniti

Lepega nedeljskega jutra sredi poletja so ljudje kakor po navadi šli k mati. Ob hišah in drevesih, ki stoje ob poteh ter pri zidovih blizu cerkve pa so postajali v gručah in čitali na vse pretege. Kaj je bilo tako važnega? »Gasilsko društvo v N. priredi... velike tombolo... z velikimi dobitki: konj, krava, vreča bele moke, kolo, nevestina, preme, kladra drv in še mnogo drugih lepih dobitkov... Tablice po 3 din.« Po maši pa so že prodajali tombolskih kart po vseh cestah in poteh kričali. »Za 3 din lahko dobiš konja, kravo itd.« In karte so naglo šle med ljudi. Toda vest o tomboli je prodrla za deveti gozd v devalo vas in komaj so se drug drugemu vzdrževali nevoščljivosti, kajti vsi so že bili trdno prepričani, da bodo za nekaj dinarjev lastniki vsaj enega izmed glavnih dobitkov. Kakor je kolo fantom vznemirjalo živce, tako skoraj vsa dekleta, godna za možitev, niso mogla spati zaradi nevestine bale...

Na dan tombole se je okrog odra kar trlo ljudi. Vse tablice so bile razprodane. Najprej so »male« dobitke izklicali. Kakšno razpoloženje! Ta je dobil to, oni drugo. V primeri s številom ljudi je malokdo kaj odnesel, »odpeljal« ali »odgnal« domov. Ljudje so bili jezni. Konja je dobil neki kmet, ki je enega že imel v hlevu; tudi krava bo imela novo družbo. Drva je zadel neki žagar,

kolo stavec, ki se še vozili ne zna, nevestino bala neki hlapec. Pa so se napolnile gostilne, ljudje so pili in psovali srobo ter se potolkli, da ni spal ne zdravnik ne orožniki. Eden je umrl, trije so poromali v bolnišnico, sedem pa v zapor.

V vas se je pripeljal cirkus. Postavili so šotor, vrtljak in začeli s predstavami. Od blizu in daleč so prišli ljudje, da vidijo čuda prečudna, prečkana od svetnih ljudi. Smeha ni konca ne kraja; »ringlispil« se vrtil od jutra preko večera tja do enajstih ponoči. Marsikateri dinar, potreben doma kakor kri telesu, je šel po nepotrebnem iz žepa. In morda zadnji. Ko so ponoči odhajali domov, pa je Pepi pričakal v zasedi Toneta in ga pobil s polenom, ker se je na vrtljaku vozil z neko deklino iz druge vasi, za katero tudi on »špegal«. Sličnih dogodivščin je tistega večera bilo še več.

Muzika in ples sta lepega popoldne na sončno avgustovo nedeljo razgibala ves kraj. Petje, smeh, udarci nog ob tla in zvoki godbe so hrumeli preko hiš. Živ-žav je že bil precejšen, pa so še prihajali ljudje, večinoma mladi, nekaj v skupinah, drugi posamič, da najdejo na kraju samem družbo. Čim več ljudi, tem več razgibanosti. Duh izpitnega in različnega vina se meša s smrdljivim dimom cigaret ter se širi naokrog, da ustavi človeku sapo. Pije, zabava in pleše se pozno v noč ob dobri volji, pridobivanju pa tudi izgubljanju »prijateljev« in »prijateljic«. V glavi postane mnogim prevroče od pijače in bogve kakšnih

razlogov še; kričati in zbadati prično, vname se prepir, ki mu sledi splošen pretep in razbijanje. Razbijejo se luči in stoli plešejo po sobi. Krožniki, posoda, steklenica in šipe se spremenijo v kosce. Varnostni organi so komaj ukrotili razgrajče, veselice je konec. Naslednji dan hodijo veseljaki obvezanih glav, gostitelj pa objokuje hudo škodo.

Se nekaj plevla.

Rekruti so odhajali. Ko so dospeli v mesto, so zavili v krčmo in »top« litrov je bila polna miza. Nekaj časa pijejo, potem pojejo. Nastopi večer, v sobi je luč. Zelodci so že polni, možgani pa tudi. »Zdaj pa dajmo našo fantovsko korajžlo« se glasi pijano povzelje in že frči polna steklenica v kot, kjer se razbije na tisoč koscev, vino pa razlije po zidu in tleh. Prvemu veselju sledi drugo in tretje v znamenju metanja polnih litrov in kozarcev. Tako mineva noč. Gostilničar gleda in računa, koliko so mu že lepih dinarjev ošteli... Prazno veselje nato uplahne kakor aprilski sneg, ker iz tega ni bilo ničesar drugega kot napuhnjeno fantovsko junaštvo.

V nekem kraju na podeželju obstaja meščanska šola. Šolarji večinoma iz bolj oddaljenih domov k pouku ne zahajajo peš, ampak ima vsak svoje kolo, ki pa velja — dandanes precej — do 1500 din ali preko. Naši očetje in matere pa pravijo, kako daleč so morali zahajati v šolo, po uro, celo dve, poleti in pozimi. Ti pa ne morejo... Včasih, ne mnogo krat, si draginjo in stisko tudi sami s nepotrebnimi rečmi povzročamo...

je podolgovato okroglo jekleno telo, 6 do 8 metrov dolgo in ima 35 do 53 cm premera. Na prednjem koncu je top, zadaj pa ima majhna krila.

Sredaj ima tudi vžigalnik, ki vneme razstrelivo, kadar zadene v cilj. Poginja ga propeler, pritrjen na repu.

Kako so nastale topovske kroglice. Najstarejši bojni stroji so metali do 80 kg težke kamne. Velikanski metalni stroji so potem povečali to težo do 150 kg. Ti stroji so metali tudi gorče bakle, žareče železo, cele sode s gorečimi snovmi in zažigalne puščice. V začetku petnajstega stoletja so začeli metati že razbeljene železne kroglice. Od leta 1500 so začeli porabljati že bombe kot strelivo. Torej sledila današnja topovska kroglica.

Gnojilne črpalke brzoparilniki štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podrzej Ciril, lg 147 pri Ljubljani

Nekaj števil

Svoj narod in državo moremo spoznati dobro, če vemo ne samo, koliko prebivalstva ima, ampak poznati moramo sestavo naroda po poklicih, pismenosti, gospodarstvih itd. Na take podatke polaga važnost tudi država, ki odreja na vsakih 10 let ljudsko štetje. Drugo leto bi moralo biti štetje in to tretje v naši državi. Zbrani podatki so zelo važni, da se ni vedno enako polagala važnost na to. Sedaj, ko je prišel Slovenec na mesto načelnika občne državne statistike, se je objavilo že več podatkov ter upamo, da se bodo še.

Če pričnemo pri velikosti države in prebivalstva, meri naša država 247.542 km² in ima po cenitvah koncem leta 1938 15.490.000 ljudi. Povprečno odpade na km² 63 oseb. Slovenija meri 15.849 km² s 1.200.000 prebivalci. Banovina Hrvaška meri 67.000 km² z 4.400.000 prebivalci. Najbolj gosto naseljena je donavska banovina z 81 prebivalci na km², v Sloveniji pride 75, a na Hrvaškem 66 prebivalcev.

Najvažnejši pa so podatki po poklicih prebivalstva, ki se vodijo pri nas na sledeči način: Prebivalstvo se razdeli na 5 razredov ter spadajo v 1. razred: kmetijski, gozdarski in ribiški poklici; v 2. razred: industrija in obrti; v 3. razred: trgovina in promet; v 4. razred: javna služba, vojaštvo; v 5. razred: ostali poklici in brez poklica.

Po štetju leta 1931 odpade v celoti državi: v 1. razred: 10.670.000; v 2. razred: 1.538.000; v 3. razred: 676.000; v 4. razred: 568.000; v 5. razred: 487.000.

Skupaj 18.934.000 ljudi.

V teh številkah je vsebovano celokupno prebivalstvo. Ako pa vpoštevamo samo osebe, ki imajo lastne zaposlitve, torej brez otrok in žena, se zniža gornja številka od 18.934.000 na 6.682.000.

Za Slovenijo je potem sledeča slika: v 1. razred spada: 373.000; v 2. razred: 130.000; v 3. razred: 35.000; v 4. razred: 30.000; v 5. razred: 48.000 oseb.

Skupaj 616.000 od celokupnega prebivalstva, ki je znašalo leta 1931 1.144.000 oseb. Če izrazimo te številke v odstotkih, dobimo sledeče:

v 1. razredu: 61%; v 2. razredu 21%; v 3. razredu: 6%; v 4. razredu: 5%; v 5. razredu: 7%. — Skupaj 100%.

Zanimivo je, če primerjamo te odstotke z odstotki iz leta 1900 potem, ko smo primerno upoštevali spremembo ozemlja Slovenije.

Po štetju leta 1900 je bilo v 1. razredu: 76%; v 2. razredu: 10%; v 3. razredu: 4%; v 4. razredu: 4%; v 5. razredu 6%; — Skupaj 100%.

Iz tega vidimo, kako gre gospodarski razvoj nasproti industrializaciji, čeprav ne

moremo reči, da je Slovenija industrijska dežela.

Druga panoga, ki nudi vpogled na kakovost prebivalstva, je statistika o pismenosti. Po popisu leta 1931 je bilo od prebivalstva cele države starega nad 10 let (otroci so torej izzeti) le 55,5% pismenih. Skoraj polovica prebivalcev je bila pri nas nepismena.

J E S E N

Odpada velo listje
z dreves na gola tla.

»Minulo je poletje,«
otožno šepeta.

Utljalo je petje
veselih družnih ptic,
poljub strupene slane
požiga cvet gredic.

Odeva hlad poljane,
ustavljena je rast;
osivel je na meji
celo pomorni hrast.

Še vrana tam na veji
zamišljena molči,
obeta se ji stiska
in zima jo skrbi.

Ledena burja piska,
osoren njen je glas;
oblastva se zaveda,
zdaj njen je prišel čas.

Limbarski.

na. Pri tem je bilo večje število moških pismenih kakor pa ženskih. Za primerjavo naj navedemo sledeče:

V Sloveniji je pismenih moških 94,7%, ženskih 94,4%, skupno 94,4%; na Hrvaškem moških 78%, ženskih 54,7%, skupno 63,6%; v moravski banovini moških 62%, ženskih 16%, skupno 38%; v zetski banovini moških 51%, ženskih 17%, skupno 34%; v vardarski banovini moških 44%, ženskih 15%, skupno 29%; mesto Beograd moških 93%, ženskih 85%, skupno 89%; v donavski banovini moških 82,5%, ženskih 60%, skupno 71%.

Ze iz naštetih primerov vidimo, da je povprečna nepismenost še precejšnja, da se povsed trudijo, da se stanje izboljša. Posamezne banovine bodo morale še precej žrtvovati v te svrhe po vzgledu Slovenije, ki je baš zaradi teh stroškov silno obremenjena z davki. Ako primerjamo to stanje ter čudno nagnjenost časopisja, ki tako rado in obširno pisari o raznih tekmah, kot da bi bila od tekom odvisna usoda naroda, se moramo le čuditi. Sedaj imamo v Beogradu celo šolo za telesno vzgojo, ker se pač posnema

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadja napravite z

JABLINOM

Zavoj din 80,—, poštnino zaračunamo posebej. Pošiljamo samo proti povzetju!

Drogerija Emona - Iv. Kanc

Ljubljana - Šebotičnik

Radio Ljubljana

Četrtek, 14. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Duet harmonik, 14 Poročila, 18 Rad. orkester, 18.40 Slovnaščina za Slovence (dr. R. Kolarič), 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Rad. orkester, 20.45 Plošče, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Rad. orkester.

Petek, 15. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 11 Šolska ura: Od Ljubljane do Ohrida, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 14.10 Tedenjski pregled Tujsko-prometne zveze, 18 Ženska ura: Žena in socialno zavarovanje (Marija Penca), 18.20 Plošče, 18.40 Francosčina (dr. St. Leben), 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Izseljeniški kotiček (Jožko Rozman), 20 Koncert klasične glasbe, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Rad. orkester.

Sobota, 16. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura: Trije potepini, 17.30 Plošče, 17.50 Pregled sporeda, 18 Rad. orkester, 18.40 Pogovori s poslušalci, 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nc. ura, 19.40 Plošče, 20 Znanjopolitični pregled (dr. Al. Kuhar), 20.30 Zaprtni ženji — vesela zgodba za radio, Napisal Milan Jovčič, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Rad. orkester.

Nedelja, 17. nov.: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Instrumentalni dueti, 9 Napovedi in poročila, 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz franč. cerkve, 9.45 Verski govor (dr. Gvido Rant), 10 Plošče, 10.15 Veseli godci, 11 Plošče, 11.45 Pevski zbor »Gospodarski zbor«, 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Poncert, 17.30 Zabavno popoldne, 19 Napovedi in poročila in objave, 19.50 Slovenska ura: Pevski zbor »Sava«, 20.30 Rad. orkester, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 18. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 18 Duševno zdravstvo (dr. A. Breclj), 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19 Napovedi in poročila in objave, 19.25 Nac. ura, 19.50 Hudomušnosti (Franc Lipah), 20 Koncert operne glasbe, 21.30 Plošče, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Kvartet pihal.

Torek, 19. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 14.15 Šolska ura: Zopojmo nekaj narodnih pesmi, 18 Beethoven: Skotske pesmi, 18.40 Svet kovin (prof. M. Adlesič), 19 Napovedi in poročila in objave, 19.25 Nac. ura, 19.50 Gospodinska posvetovalnica (L. Kelhar), 20 Plošče, 20.30 Gärck-Smole: Varh, veseljoigra, 21 Rad. orkester, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Plošče.

tujino. Od nje bodo imeli korist le posamezniki, narod pa prav nič!

Izgovori, ki naj olepšajo gornje številke, so različni. Verjetno se premalo zavedamo, da posnemamo tuje narode le v takih panogah, ki so našemu narodu prej škodljive kot koristne.

Glede pripadnosti prebivalstva k posameznim veroizpovedim je bilo stanje v letu 1931 naslednje: pravoslavni 6.785.000, rimokatolik: 5.218.000, mohamedancev 1.561.000, ostalo: 369.000. — Rimokatoliki so v večini v Sloveniji in na Hrvaškem, pravoslavni v Srbiji, v Bosni in Južni Srbiji so pomembni mohamedanci.

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

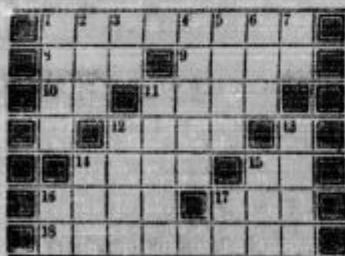
Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolnen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po popolnejši sčasoma bolezen preneha. **Resni moške zdravniki** vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete s mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoj dobite zmojo knjigo, iz katere boste žrpati ranogo koristnega. Ker ima moj založnik samo 10.000 kosev, za brezplačno razpoložanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi prištejati med one srečnejše.

Zbiralnice za pošto:

Pannonia Apotheke, Budapest 72
Postfach 83, Abt. Z. 488.

Križanka

Besede pomenjajo:

Vodoravno: 1. Visok, toda tvegan poklic; 2. Kratko žensko ime; 3. Gora na Koroskem; 4. Časovni veznik; 5. Sladkovodna riba iz bolj stoječih voda; 6. Divja žival; 7. So. rodnik; 8. Nikalaica; 9. Gora, na katero baje jezdi čarovnice; 10. Čebelnica celica v panju; 11. Mesto v Jugoslaviji.

Navpično: 1. Točka, ločilo; 2. Zrcalo duše; 3. Pevska nota; 4. Dan v tednu; 5. Vrsta cigaret; 6. Umetniški izdelek; 7. Ploskovna mera; 8. Zaba se tako oglasa; 9. Divja žival kot pri 12. vod.; 10. Časovna doba; 11. Druga beseda za strast; 12. Raj po veri starih Slovanov; 13. Kratica enote pri elektriki; 14. Povratno osebnostni zaimek.

Koliko je zvezd? Najnovejša zvezdoznanska raziskavanja precejajo, da je v vesemiru vsega skupaj kakih 80 milijonov ozvezdij, med katerih ima vsako ozvezdje najmanj 1600 milijonov zvezd, odroma zvezdnih teles. Človeška znanost pa je tako pomanjkljiva, da doslej z najboljšimi daljnogledi ni zaznala več kakor zgolj eno tisočinko vseh zvezd v vesemiru.

Mali oglasnik

Vaska drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov odroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe.

Prislojstvo za male oglase se plačuje naprej.

Kmetijski fant

vajen goveje živine in molze krav — se sprejme na večje poselitve pri Ljubljani s 15. decembrom ali 1. januarjem. — Ponudbe v upravo »Domoljuba« pod »Zvešt in tresen« st. 15611.

Moške obleke

perile in vasa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Prekerju — Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Čresla

jezičice in vse vrste surove kože — kupuje stalno usnjarna — J. Lavrič, St. Vid pri Stični.

Suhe deske

smrekove, orehove, česnjeve in druge — kupim. Stitar, mizarstvo, Šmihel pri Novem mestu.

Hlapca in dekle

verna in poštna, za kmečka dela, sprejemom o botiču. Naslov v upravo »Domoljuba« pod st. 17.343.

Krasen žrebec

18 mesecev star, napredaj. — Naslov pove uprava »Domoljuba« pod st. 16.992.

Plemenskega bika

simodolca iz Prekmurja, 450 kg težkega, proda Černe Anton, Za vasjo 4, Ljubljana VII.

Mizarskega pomočnika

sprejme Motik Alojzij, Gorenja vas 50, Gor. Logatec.

Pridno dekle

1800 službo za hišna dela, pomoč gospodinj. Naslov v upravo »Domoljuba« pod st. 17.307.

Mizarskega vajenca

sprejme Voljč, mizarstvo, Vrhnika. Hrana in stanovanje v hiši.

Pečarijo

v Mengšu oddam v najem. Vprašati: Topole 15.

Hlapca in dekle

za kmečka dela sprejem. Vodnikova 118, Dravice.

Čevljarški stroj

levorodni, in ženski, pogrezljiv, poceni napredaj. — Florjanska ul. 19/II., Ljubljana.

Kmetisko dekle

srednjih let, vajeno vsega dela in nekoliko kuhanja in domačega šivanja, dobi v Ljubljani stalno službo z dobro plačo. Dopise poslati v upravo »Domoljuba« pod st. »Poštena in delavna« 17.365.

Bik

20 mesecev star, simodolo, licenciran — napredaj, J. Pohleven, Ljubljana 1 — pošta Horjul.

Šivalni stroji

Pfaff in več Singerjevih in različnih drugih, popolnoma novih in rabljenih, ugodno napredaj pri »Prometu Ljubljana« — nasproti Križarske cerkve. Na ogled tudi v nedeljah dopoldne.

Krojarskega vajenca

sprejem. Oskrbna po dogovoru. — Jakopič, Pirnič, Medvoda.

Kezalec dvojniki

(toplari), se v dobrem stanju, s 4 ali 6 okni, kupim kje v okolici Ljubljane ali Vinske gore. Naslov v upravo »Domoljuba« pod st. 16.123.

Dekle

zdravo, poštno, vajeno domačih del, dobi stalno službo, šivanja in kuhanja vajene imajo prednost. Dopise poslati upravi »Domoljuba« pod »Stalna služba« 16.952.

Kmetovalec!

DEERING - kosilnice

najnovjšega modela so opremljene s doslej še neznano novo pripravo, ki te bo navdušila. — Če si želiš tako kosilnico pravočasno, se zgledaj takoj v železnini **FR. STUPICA, Ljubljana**

Geopovetaka cesta 1

Hrbenica obstoji pri ljudeh iz 32 do 33 vreten; ta oslon našega telesa je zavrt dvakrat v okoliščini S. Vrstni del hrbenice obstoji iz 7 vreten, prvi iz 12, križni iz 5 in trčni iz 3 do 4. Med posameznimi vreteni so hrustančaste ploščice, ki naj zmanjšajo učinek pritiska in povečajo elastičnost hrbenice; pri starih ljudeh se ta vrstna elastična ploščica stanja tako, da postanejo ti ljudje manjši in njih hrbenica manj gibljiva. Posamezna vretenca so med seboj čvrsto zvezana s sklepi, ovojnicami in vezmi.

Spomenik sirskega naseljencev v Ameriki. Pred 80 leti, ko je opravljal svojo službo del ameriške armade po ameriških zapadnih pustinjah in puščavah, je naročila vlada 74 arabskih kamel za prevoz tovora. Te živali so pa polagoma vse poginile. Gonjač ali varuh teh kamel je bil Sirec Hadji Ali, ki je postal ameriški državljani pod imenom H. Jolly, došel v Ameriko leta 1856. Tri deset let je vestno vršil službo s temi živalmi. Umrl je leta 1902 v Quartzside, Ariz. star 74 let. Leta 1935 mu je v označenem kraju država Arizona postavila sredi pustinje spomenik v obliki piramide s spominsko tablo s primerno označbo.

Moštevna esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo s malimi stroški pripravi izborni, obstojni in zdrav domači pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 25.—, po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—, 3 steklenice po pošti din 100.—

Prodaja drogerije Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštnino.

Lepa nagrada. Angleški kralj William Zmagovalec je podaril svojemu dvornemu kuharju Tezlinu krasno Addington graščino v priznanje, ker mu je nekoč pripravil posebno vrsto belo juho. — Kralj Karol V. je pa dal postaviti spomenik Benkelsu, ker je izumil način shranjevanja holandskih rib.

»Kakao« so Španci prinesli v Evropo l. 1520. Zgodovinar Linnaeus je imenoval kakao drevo »božjo hrano«.

Švica je najstarejša republika v Evropi. Nje okrog štiri milijone prebivalcev in priznava tri svoje uradne jezike: nemščino, francoščino in italijansko. Nemcev je ondi 73%, Francozov 20%, Italijanov 6%, ostali so pa Romani. Švicarji so veliko bolj iznajdljivi nego Nemci in Američani. V Ameriki se dovoli letno 160 patentov na en milijon prebivalcev, v Švici pa 930.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19 din, 8 zav. po pošti 85 din, 4 zav. po pošti 43 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerije Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštnino.

V vsako hišo Domoljuba!

»Domoljuba« stane 39 din za celo leto, za tuzemstvo 69 din. — Doplate in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklame se plačujejo po posebnem ceniku. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 46-94. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramerčič.